31999R2771

1999 12 24 EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS L 333/11

KOMISIJOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 2771/1999

1999 m. gruodžio 16 d.

nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1255/1999 taikymo taisykles dėl intervencijos sviesto ir grietinėlės rinkoje

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1255/1999 dėl bendro pieno ir pieno produktų rinkos organizavimo ([1]), ypač į jo 10 ir 40 straipsnius,

kadangi:

(1) Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 804/68 ([2]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1587/96 ([3]), kaip ir, *inter alia*, Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 777/87 ([4]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EEB) Nr.1634/91 ([5]), dėl sviestui ir nugriebto pieno milteliams taikomos intervencijos tvarkos buvo pakeisti Reglamentu (EB) Nr. 1255/1999. Atsižvelgiant į šią naują tvarką ir įgytą patirtį, reikėtų pakeisti ir, jei reikia, supaprastinti išsamias taisykles, reglamentuojančias intervenciją sviesto ir grietinėlės rinkoje. Todėl dėl aiškumo įvairius intervencijos aspektus reglamentuojantiems konkretiems reglamentams, būtent Komisijos reglamentams (EEB) Nr. 2315/76 ([6]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1824/97 ([7]), (EEB) Nr. 1547/87 ([8]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1802/95 ([9]), (EEB) Nr. 1589/87 ([10]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 124/1999 ([11]), ir (EB) Nr. 454/95 ([12]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 390/1999 ([13]), reikėtų suteikti naują formą.

(2) Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 1 dalyje yra nustatyti kriterijai, kuriais vadovaudamosi intervencinės agentūros konkurso tvarka superka sviestą ir sustabdo jo supirkimą. Pirma, yra būtina nurodyti atvejus, kada konkrečioje valstybėje narėje turi prasidėti supirkimas ir kada jis turi būti sustabdytas, ir antra, nustatyti reprezentatyvųjį laikotarpį, kada turi būti registruojamas sviesto rinkos kainų lygio santykis su intervencine kaina. Tam tikslui turėtų būti apibrėžta „sviesto rinkos kaina“ ir nustatyta tvarka šioms kainoms registruoti nacionaliniu lygiu. Praktiniais sumetimais Belgijos-Liuksemburgo ekonominė sąjunga turėtų būti laikoma viena valstybe nare.

(3) Intervencinės agentūros gali supirkti tik Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio reikalavimus ir nustatytinas kokybės bei pateikimo sąlygas atitinkantį sviestą. Be to, turi būti nurodyti analizės metodai ir išsamios kokybės kontrolę reglamentuojančios taisyklės, o jeigu tai yra būtina dėl susidariusios padėties – turi būti numatyta tikrinti sviesto radioaktyvumą, kurio maksimalūs lygiai, prireikus, turi būti nustatyti Bendrijos teisės aktuose. Tačiau valstybėms narėms turėtų būti leidžiama pačioms patvirtinti savikontrolės sistemą tam tikromis sąlygomis. Praktiniais sumetimais, kai tarp skelbiamų konkursų intervalai yra ilgesni kaip 21 diena, intervencijai siūlomo sviesto pagaminimo laikotarpį turėtų būti galima pratęsti.

(4) Norint užtikrinti, kad intervencinės priemonės veiktų sklandžiai, būtina nurodyti gaminančių įmonių patvirtinimo ir jų atitikimo tikrinimo sąlygas. Siekiant užtikrinti minėtų priemonių veiksmingumą, reikėtų numatyti veiksmus, taikytinus tada, kai šių sąlygų nesilaikoma. Kadangi sviestą gali supirkti ir tos valstybės narės intervencinė agentūra, kurios teritorijoje šis sviestas nebuvo pagamintas, tokiais atvejais superkančiajai intervencinei agentūrai turėtų būti suteikta galimybė įsitikinti, kad yra laikomasi minėto produkto kokybės ir jo pateikimo sąlygų.

(5) Reglamente (EB) Nr. 1255/1999 numatyta, kad supirkimas būtų vykdomas konkurso tvarka pateikiant paraiškas. Norint užtikrinti, kad visoms Bendrijos suinteresuotoms šalims būtų taikomos vienodos sąlygos, konkursai turi būti skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Turi būti nustatytos konkurso detalės, ypač minimalus kiekis, pateikimo terminai ir maksimali supirkimo kaina. Siekiant užtikrinti, kad paduodant paraiškas ir pristačius į saugyklas sviestą būtų laikomasi sviesto kokybės ir pateikimo reikalavimų, turėtų būti reikalaujama, kad dėl paminėtų dalykų pareiškėjai kartu su paraiška pateiktų raštišką įsipareigojimą. Be to, su paraiškomis turėtų būti pateikiamas užstatas, garantuojantis, kad ir pasibaigus paraiškų pateikimo terminui pareiškėjas neatsiims paraiškos ir sviestas bus pristatytas per nustatytiną laiką.

([1]) OL L 160, 1999 6 26, p. 48.
([2]) OL L 148, 1968 6 28, p. 13.
([3]) OL L 206, 1996 8 16, p. 21.
([4]) OL L 78, 1987 3 20, p. 10.
([5]) OL L 150, 1991 6 15, p. 26.
([6]) OL L 261, 1976 9 25, p. 12.
([7]) OL L 260, 1997 9 23, p. 8.
([8]) OL L 144, 1987 6 4, p. 12.
([9]) OL L 174, 1995 7 26, p. 27.
([10]) OL L 146, 1987 6 6, p. 27.
([11]) OL L 16, 1999 1 21, p. 19.
([12]) OL L 46, 1995 3 1, p. 1.
([13]) OL L 48, 1999 2 24, p. 3.

(6) Sviesto kokybė ir supirkimo sąlygos turėtų būti garantuojamos įvairiuose saugojimo etapuose atliekant patikrinimus. Reikalavimų nesilaikymas neturėtų būti papildoma našta Bendrijos biudžetui. Todėl turėtų būti numatyta, kad veiklos vykdytojas turėtų atsiimti nestandartinį sviestą ir privalėtų pats padengti saugojimo išlaidas.

(7) Siekiant, kad saugojamos atsargos būtų tinkamai valdomos, turėtų būti nustatyti valstybių narių įsipareigojimai, numatytas didžiausias atstumas iki saugojimo vietos bei numatyta, kaip padengti išlaidas, kai šis atstumas viršija nustatytąjį, ir reikalaujama, kad atsargos būtų lengvai pasiekiamos, kad partijas būtų galima atpažinti, ir saugojamas sviestas būtų apdraustas nuo galimos rizikos. Norint užtikrinti vienodą patikrinimų dažnumą ir atitinkamą lygį, būtina nurodyti nacionalinių institucijų atliekamų saugojimo patalpų tikrinimų pobūdį ir patikrinimų skaičių.

(8) Siekiant, kad intervencinės atsargos būtų tinkamai valdomos, sviestas turėtų būti parduodamas vos tik atsiradus pardavimo rinkai. Norint užtikrinti vienodas galimybes įsigyti parduodamą sviestą, visoms suinteresuotoms šalims turėtų būti suteikta galimybė jo nusipirkti. Kad nebūtų destabilizuota rinka, pardavimo kaina turėtų būti nustatoma atsižvelgiant į padėtį rinkoje. Turėtų būti nustatytos pardavimo sąlygos, ypač dėl sviesto perėmimo ir atsiskaitymo terminų, įskaitant sutarties įvykdymo garantijos pateikimą. Kad atsargas būtų galima kontroliuoti, valstybės narės Komisijai turėtų perduoti informaciją apie parduoto sviesto kiekius.

(9) Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalyje numatyta pagalba privačiam sviesto ir grietinėlės saugojimui. Siekiant užtikrinti, kad taikomas priemones būtų galima tinkamai kontroliuoti, turėtų būti numatyta sudaryti sutartį ir su saugojimo sąlygomis susijusių specifikacijų rinkinį. Dėl tos pačios priežasties dar reikėtų nustatyti išsamias taisykles, reglamentuojančias dokumentų, buhalterijos tvarkymą ir tikrinimo dažnumą bei kontrolės procedūras, ypač atsižvelgiant į 6 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus. Siekiant palengvinti pagal privataus saugojimo sutartis saugojamų produktų buvimo saugykloje patikrinimą, turėtų būti numatyta nuostata išvežti juos iš saugyklų partijomis, išskyrus atvejus, kai konkreti valstybė narė leidžia išvežti mažesniais kiekiais.

(10) Siekiant užtikrinti tinkamą privataus saugojimo sistemos valdymą, atsižvelgiant į saugojimo laikotarpį, kasmet reikia nustatyti pagalbos dydį, įvežimo į saugyklas datą ir datas, kada saugotojai iš saugyklų gali išvežti visus sutartyse numatytus kiekius arba jų dalį. Paminėtos datos, saugojimo laikotarpiai ir pagalbos dydžiai gali būti keičiami atsižvelgiant į padėtį rinkoje.

(11) Grietinėlės saugojimui suteikiant pagalbą, atsižvelgiant į produkto vertę ir dėl praktinių priežasčių, minėtoji pagalba turėtų būti nustatoma (perskaičiuojant) sviesto ekvivalentu ir atsižvelgiant į riebumą. Be to, šiuo atveju yra pateisinamas reikalavimas sistemingai tikrinti riebalų kiekį. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad saugotojai įsipareigotų laikytis iš anksto visam saugojimo laikotarpiui nustatyto minimalaus riebalų kiekio. Patirtis parodė, kad kartais yra pageidautina palengvinti administravimo naštą numatant patikrinimus imant mėginius. Tačiau dėl to, kad neįmanoma tiksliai nustatyti sušaldytos grietinėlės riebalų kiekio, jei anksčiau nurodyto įsipareigojimo nesilaikoma, partijoms, į saugyklą atvežtoms po paskutiniojo patenkinamo patikrinimo, pagalba neturėtų būti suteikiama.

(12) Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje numatyta, kad pagalbos suma gali būti padidinta, jei tai sąlygoja rinkos pokyčiai. Todėl reikėtų nustatyti šį derinimą nulemiančias sąlygas ir jų taikymo sritį.

(13) Kadangi Reglamente (EB) Nr. 1255/1999 nustatyta intervencinė kaina yra taikoma nuo 2000 m. liepos 1 d., dėl aiškumo turėtų būti nurodyta nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos iki 2000 m. birželio 30 d. taikytina intervencinė kaina.

(14) Šiame reglamente numatytos priemonės atitinka Pieno ir pieno produktų vadybos komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Taikymo sritis

1 straipsnis

1. Šis reglamentas nustato išsamias Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnyje pieno ir pieno produktams numatytų intervencinių priemonių taikymo taisykles.

2. Šiame reglamente Belgijos-Liuksemburgo ekonominė sąjunga laikoma viena valstybe nare.

II SKYRIUS

Viešasis saugojimas

I SKIRSNIS

Sviesto supirkimo sąlygos

2 straipsnis

1. Pastebėjusi, kad valstybėje narėje dvi savaites iš eilės rinkos kaina sudaro mažiau kaip 92 % intervencinės kainos, Komisija, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 1 dalyje, laikydamasi minėto reglamento 42 straipsnyje nustatytos tvarkos toje valstybėje narėje pradeda supirkimą konkurso tvarka.

2. Pastebėjusi, kad valstybėje narėje dvi savaites iš eilės rinkos kaina yra lygi intervencinei kainai arba sudaro daugiau kaip 92 % minėtos kainos, Komisija, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 1 dalyje, laikydamasi minėto reglamento 42 straipsnyje nustatytos tvarkos toje valstybėje narėje sustabdo supirkimą konkurso tvarka.

3 straipsnis

Intervencinės agentūros superka tik Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos ir šio reglamento 4 straipsnio nuostatas atitinkantį sviestą.

4 straipsnis

1. Kompetentingos institucijos, taikydamos I, II ir III prieduose nustatytus analizės metodus ir remdamosi IV priede nustatyta tvarka paimtais mėginiais, patikrina sviesto kokybę. Tačiau Komisijai sutikus, valstybės narės gali sukurti savikontrolės sistemą, kai, joms pačioms prižiūrint, patvirtintose įmonėse tikrinamas atitikimas tam tikriems kokybės reikalavimams.

2. Svieste esančio radioaktyvumo lygis neturi viršyti didžiausių Bendrijos taisyklėse nustatytų leistinų lygių, jei tokie yra.

Produkto radioaktyvaus užterštumo lygis kontroliuojamas tik tada, kai tai yra būtina dėl susidariusios padėties ir tik atitinkamai nustatytą laiką. Prireikus patikrinimų trukmė ir apimtis nustatomi Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 42 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Sviestas turi būti pagamintas ne anksčiau kaip prieš 23 dienas iki 10 straipsnyje nurodytos paskutinės pasiūlymų pateikimo dienos. Jei intervalas tarp dviejų iš eilės konkursų yra daugiau nei 21 diena, sviestas gali būti pagamintas per šį laikotarpį.

4. Mažiausias siūlytinas kiekis yra 10 tonų. Valstybės narės gali reikalauti, kad sviestas nebūtų siūlomas tonos dalimis.

5. Sviestas pakuojamas ir pristatomas luitais, kurių grynasis svoris – ne mažiau kaip 25 kilogramai.

6. Pakavimo medžiaga turi būti nauja ir pakankamai stipri, kad sviestas vežant, saugojant ir išvežant iš saugyklų būtų gerai apsaugotas. Ant pakuotės nurodoma bent jau tokia informacija, prireikus užkoduota:

a) patvirtinimo numeris, pagal kurį identifikuojama gamykla, ir produktą pagaminusi valstybė narė;

b) pagaminimo data;

c) pristatymo į saugyklas data;

d) produkcijos partijos ir pakuotės numeriai; pakuotės numeris gali būti pakeistas ant padėklo nurodytu padėklo numeriu;

e) žodžiai „grietinėlė“, jei sviesto plazmos pH yra atitinkamas;

f) pateikiama V priede nurodyta nacionalinė kokybės klasė, jei to reikalauja produktą pagaminusi valstybė narė.

Valstybės narės gali nereikalauti ant pakuotės nurodyti pristatymo į saugyklą datą, jei saugyklos valdytojas įsipareigoja pildyti žurnalą, kuriame įvežimo dieną įrašo antroje pastraipoje paminėtą informaciją.

5 straipsnis

1. Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 2 dalyje paminėtos įmonės patvirtinamos tik tada, kai jos:

a) yra patvirtintos laikantis Tarybos direktyvos 92/46/EEB [1] 10 straipsnio nuostatų ir turi tinkamą techninę įrangą;

b) įsipareigoja kiekvienos valstybės narės kompetentingos agentūros nustatyta forma nuolat daryti įrašus apie žaliavų kilmę, pagaminto sviesto kiekius ir kiekvienos intervenciniam supirkimui skirtos produkcijos partiją, ženklinimą ir išvežimo datas;

c) sutinka oficialiai kontrolei pateikti jų pagamintą sviestą ir atitinkamais atvejais laikosi V priede nustatytos nacionalinės kokybės klasės reikalavimų;

d) įsipareigoja ne vėliau kaip prieš dvi darbo dienas už kontrolę atsakingai kompetentingai agentūrai pranešti apie savo ketinimą intervenciniam supirkimui pateikti sviestą. Tačiau valstybė narė gali nustatyti trumpesnį laikotarpį.

2. Kad šio reglamento būtų laikomasi, kompetentingos agentūros, laikydamosi konkrečios įmonės sviesto, kuriam taikomos intervencinės priemonės, gamybos grafiko, iš anksto neįspėjusios atlieka patikrinimus vietoje.

Jos atlieka ne mažiau kaip:

a) vieną per 28 dienas intervencijai skirtos produkcijos patikrinimą ne mažiau kaip kartą per šešis mėnesius patikrinant 1 dalies b punkte nurodytus įrašus;

b) vieną patikrinimą per šešis mėnesius, kad įsitikintų, kaip laikomasi kitų 1 dalyje nurodytų patvirtinimo sąlygų.

3. Jei nebesilaikoma 1 dalies a punkte nurodytų išankstinių sąlygų, patvirtinimas panaikinamas. Įmonės prašymu ne anksčiau kaip po šešių mėnesių atlikus kruopštų patikrinimą jis gali būti vėl suteiktas.

[1] OL L 268, 1992 9 14, p. 1.

Nustačius, kad įmonė neįvykdė vieno iš minėto straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytų įpareigojimų, išskyrus *force majeure* atvejais, nuo vieno iki dvylikos mėnesių sustabdomas patvirtinimas, atsižvelgiant į pažeidimo svarbą.

Jei nustatoma, kad pažeidimas nebuvo tyčinis arba buvo padarytas dėl didelio neatsargumo ir nėra labai svarbus minėto straipsnio 2 dalyje nurodytų patikrinimų veiksmingumo atžvilgiu, valstybė narė patvirtinimo nesustabdo.

4. Parengiama 2 ir 3 dalyse reglamentuojamų patikrinimų ataskaita, kurioje nurodoma:

a) patikrinimo atlikimo data;

b) patikrinimo trukmė;

c) atlikti veiksmai.

Ataskaitą pasirašo atsakingas inspektorius.

5. Valstybės narės per mėnesį nuo priemonių patvirtinimo Komisijai praneša, kokių priemonių buvo imtasi 2 ir 3 dalyse nurodytų patikrinimų atžvilgiu.

6 straipsnis

1. Kai sviestas yra siūlomas intervenciniams supirkimams ne toje valstybėje narėje, kur jis buvo pagamintas, superkama su sąlyga, jei praėjus ne daugiau kaip 45 dienoms nuo pasiūlymų pateikimo galutinės datos produkciją pagaminusios valstybės narės kompetentinga institucija pateikia sertifikatą.

Sertifikate turi būti pateikta 4 straipsnio 6 dalies a, b, d ir prireikus f punktuose nurodyta informacija ir pateiktas patvirtinimas, kad, kaip apibūdinta Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 6 dalies antroje įtraukoje, sviestas buvo pagamintas Bendrijos patvirtintoje įmonėje ir tik tiesiogiai iš pasterizuotos grietinėlės.

2. Jei produktą pagaminusi valstybė narė atliko 4 straipsnio 1 dalyje nurodytus patikrinimus, sertifikate turi atsispindėti jų rezultatai ir patvirtinimas, kad minimas produktas yra Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje apibūdintas sviestas. Tuo atveju 4 straipsnio 6 dalyje paminėta pakuotė turi būti paženklinta ir užantspauduota produkciją pagaminusios valstybės narės kompetentingos institucijos išduotu numeriu. Numeris turi būti įrašytas 1 dalyje nurodytame sertifikate.

2 SKIRSNIS

Kainų registravimas

7 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 1 dalyje paminėtos sviesto rinkos kainos yra minėto reglamento 6 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos sąlygas atitinkančio šviežio sviesto, supakuoto į ne mažiau kaip 25 kilogramų grynojo svorio luitus, gamintojo pardavimo kainos su apmokėjimu per 21 dieną, neįskaitant nacionalinių mokesčių ir privalomųjų mokėjimų.

Atsižvelgiant į transporto išlaidas, reikalingas sviestui pristatyti į šaldymo saugyklą, gamintojo pardavimo kainos padidinamos vienodo dydžio 2,5 eurų už 100 kilogramų suma.

8 straipsnis

1. Kiekvieną savaitę kainų tarybos registruoja nacionalinės rinkos kainas arba jos yra registruojamos reprezentatyviose rinkose.

Kas savaitę registruojamos kainos yra susijusios su 7 straipsnyje nurodytomis kainomis, užregistruotomis ankstesnę savaitę.

Kainos išreiškiamos eurais už 100 kilogramų suapvalinant iki dviejų skaičių po kablelio.

2. Valstybės narės:

a) nustato narystę kainų tarybose arba kainų registravimo reprezentatyviose rinkose sistemą, kad būtų vienodai atstovaujami pirkėjai ir pardavėjai, dalyvaujantys sandoriuose dėl didelio sviesto kiekio;

b) priima nuostatas dėl duomenų, kuriais remiantis užregistruojamos kainos, tikrinimo;

c) tada, kai su 7 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos kokybės sviestu susijusių sandorių nepakanka, kad juos būtų galima vadinti tipiniais, nustato kriterijus, taikytinus nustatant sviesto, dėl kurio buvo sudaryta pakankamai daug sandorių, ir 7 straipsnyje nurodyto sviesto kainų santykį.

Valstybės narės Komisijai perduoda priemonių, kurių buvo imtasi remiantis pirmąja pastraipa, aprašymą.

3. Kiekvieną trečiadienį, ne vėliau kaip iki 12 valandos (Briuselio laiku), valstybės narės informuoja Komisiją apie kainas, užregistruotas remiantis 1 dalies nuostatomis.

4. Kiekvieną ketvirtadienį Komisija užregistruoja kiekvienos valstybės narės rinkos kainų lygį, palygindama jį su intervencine kaina.

3 SKIRSNIS

Konkursų tvarka

9 straipsnis

Komisijai nurodžius, kad valstybėje narėje įvykdyta 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta sąlyga, atitinkama intervencinė agentūra šiame skirsnyje nustatyta tvarka superka sviestą.

Kvietimas pateikti pasiūlymus spausdinamas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

10 straipsnis

Pasiūlymų pateikimo kiekvienam atskiram konkursui terminas yra kiekvieno mėnesio antro ir ketvirto antradienio, išskyrus antrąjį rugpjūčio antradienį ir ketvirtąjį gruodžio antradienį, vidudienis (Briuselio laiku). Jei antradienis yra įstatymo nustatyta nedarbo diena, nustatytas terminas yra paskutiniosios darbo dienos iki paminėto antradienio vidudienis (Briuselio laiku).

11 straipsnis

1. Suinteresuotos šalys dalyvauja valstybės narės intervencinės agentūros paskelbtame konkurse įteikdamos raštišką pasiūlymą arba raštu jį perduodamos bet kuria kita nuotolinio ryšio priemone ir apie jo gavimą gaudamos patvirtinimą.

2. Pasiūlyme nurodoma:

a) konkurso dalyvio pavardė ir adresas;

b) siūlomas kiekis, minimalus riebalų kiekis;

c) už 100 kilogramų sviesto, pristatyto į šaldymo saugyklos priėmimo aikštelę, siūloma kaina, išskyrus nacionalinius mokesčius ir privalomuosius mokėjimus, išreikšta eurais, po kablelio nurodant ne daugiau kaip du ženklus;

d) sviesto laikymo vieta.

3. Pasiūlymai galioja tik tada, kai:

a) jose nurodytas sviesto kiekis atitinka 4 straipsnio 4 dalies reikalavimus;

b) konkurso dalyvis kartu pateikia raštišką įsipareigojimą laikytis 4 straipsnio 3 dalies ir 17 straipsnio 2 dalies nuostatų;

c) iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos pateikiamas įrodymas, kad valstybėje narėje, kurioje buvo pateiktas pasiūlymas, pareiškėjas pateikė konkurso sąlygose numatytą užstatą – 5 eurus už kiekvieną šimtą kilogramų.

4. 3 dalies b punkte numatytas įsipareigojimas, jei jis iš pradžių buvo perduotas intervencinei agentūrai, taip pat galioja ir vėlesniems pasiūlymams, išskyrus atvejus, kai konkurso dalyvis arba intervencinė agentūra iš tikrųjų jį panaikina, jei:

a) pirminiame pasiūlyme yra numatyta, kad konkurso dalyvis ketina pasinaudoti šia nuostata;

b) vėlesniuose pasiūlymuose nurodoma ši nuostata (11 str. 4 dalis) ir pirminio pasiūlymo data.

5. Intervencinė agentūra užregistruoja, kurią dieną buvo gautas pasiūlymas, jame nurodytą siūlomo sviesto kiekį, pagaminimo datą ir saugojimo vietą.

6. Pasibaigus 10 straipsnyje nustatytam pasiūlymų pateikimo terminui minėtam konkrečiam konkursui pateiktų pasiūlymų atsiimti negalima.

12 straipsnis

Konkurso sąlygų įvykdymas pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui ir sviesto pristatymas į intervencinės agentūros paskirtą saugyklą per 15 straipsnio 3 dalyje nustatytą laiką sudaro pagrindinius reikalavimus, apibrėžtus Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2220/85 ([1]) 20 straipsnyje.

13 straipsnis

1. Pasibaigus 10 straipsnyje nurodytam pasiūlymų pateikimo terminui, ne vėliau kaip kitos dienos 9 val. Briuselio laiku, valstybės narės informuoja Komisiją apie konkurso dalyvių pasiūlytus kiekius ir kainas.

2. Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 42 straipsnyje nustatyta tvarka Komisija, atsižvelgdama į kiekvieno konkurso pasiūlymus ir į taikomas intervencines kainas, nustato didžiausią supirkimo kainą.

3. Gali būti priimtas sprendimas nesvarstyti konkursui pateiktų pasiūlymų.

14 straipsnis

1. Pasiūlymai nepriimami, jei jose siūloma kaina yra didesnė už 13 straipsnio 2 dalyje paminėtą tame konkurse taikomą maksimalią kainą.

2. Konkurso sąlygose numatytos teisės ir įpareigojimai negali būti perduodami tretiesiems asmenims.

15 straipsnis

1. Intervencinės agentūros nedelsdamos konkurso dalyviams praneša konkurso rezultatus.

Jei pasiūlymas atmetamas, tuoj pat grąžinamas 11 straipsnio 3 dalies c punkte paminėtas užstatas.

2. Intervencinė agentūra konkurso laimėtojams nedelsdama išduoda pristatymo užsakymą, kuriame be datos ir numerio nurodoma tokia informacija:

a) pristatytinas kiekis;

b) galutinė sviesto pristatymo diena;

c) šaldymo saugyklos sandėlys, į kurį jis turi būti pristatytas.

3. Konkurso laimėtojas per 21 dieną nuo pasiūlymų pateikimo termino pabaigos į šaldymo saugyklos priėmimo aikštelę pristato sviestą. Pristatyti galima keliomis siuntomis.

Konkurso laimėtojas padengia visas sviesto iškrovimo į šaldymo saugyklos priėmimo aikštelę išlaidas.

([1]) OL L 205, 1985 8 3, p. 5.

4. Kai per nustatytą laiką konkurso laimėtojas pristato pristatymo užsakyme nurodytą kiekį, tuoj pat grąžinamas užstatas.

5. Kai per nustatytą laiką, išskyrus *force majeure* atvejus, konkurso laimėtojas nepristato sviesto, ne tik negrąžinamas užstatas proporcingai atitinkantis nepristatytus kiekius, bet ir nutraukiamas likusio sviesto kiekio supirkimas.

16 straipsnis

1. Nuo 45-os iki 65-os sviesto perėmimo dienos intervencinė agentūra konkurso laimėtojui už kiekvieną perimto sviesto kiekį sumoka pasiūlyme nurodytą kainą, jei buvo patvirtinta, kad buvo laikomasi 3 ir 4 straipsnio nuostatų.

2. Perėmimo diena yra ta diena, kurią sviestas yra įvežamas į intervencinės agentūros paskirtą šaldymo saugyklą, bet tai neturi būti anksčiau kaip kitą dieną po 15 straipsnio 2 dalyje paminėto pristatymo užsakymo išdavimo.

17 straipsnis

1. Sviestui taikomas bandomasis saugojimo laikotarpis. Jis trunka 30 dienų nuo perėmimo dienos.

2. Pardavėjai savo pasiūlymuose įsipareigoja, kad, jeigu patikrinus į intervencinės agentūros paskirtąją saugyklą įvežtą sviestą, nustatoma, jog jis neatitinka 3 ir 4 straipsnio nuostatų arba jo organoleptinės savybės bandomojo saugojimo laikotarpio pabaigoje yra prastesnės negu nustatytos I priede:

a) jie atsiims minėtą sviestą ir

b) nuo sviesto perėmimo iki jo išvežimo iš saugyklos dienos apmokės minėto sviesto saugojimo sąnaudas.

Mokėtinos saugojimo išlaidos yra tos, kurias intervencinė agentūra turi grąžinti į Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) garantijų skyriaus sąskaitą vadovaudamasi Komisijos reglamento (EEB) Nr. 3597/90 [1] 7 straipsnio 2 dalies a ir b punktų nuostatomis.

Šios sumos pervedamos į Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF)garantijų skyriaus sąskaitą.

4 SKIRSNIS

Įvežimas į saugyklas ir išvežimas iš jų

18 straipsnis

1. Valstybės narės nustato techninius reikalavimus ir, visų pirma nurodo, kad saugojimo temperatūra Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytose šaldymo saugyklose būtų ne žemesnė kaip –15 °C, ir imasi visų kitų būtinų priemonių, garantuojančių tinkamas sviesto laikymo sąlygas. Nuo galimos rizikos apsidraudžiama arba saugotojams prisiimant sutartinius įsipareigojimus, arba visapusiška intervencinės agentūros atsakomybe; be to, ir valstybės narės gali pačios apsidrausti.

2. Intervencinės agentūros reikalauja, kad sviestas būtų pristatytas į šaldymo saugyklos priėmimo aikštelę, priimtas saugoti ir laikomas ant padėklų taip, kad būtų galima nustatyti partijų tapatybę ir lengvai jas pasiekti.

3. Laikydamasi Komisijos reglamento (EB) Nr. 2148/96 [2] 4 straipsnio nuostatų, už patikrinimus atsakinga kompetentinga institucija iš anksto nepranešusi tikrina, ar sviestas yra saugykloje.

19 straipsnis

1. Intervencinė agentūra pasirenka tą šaldymo saugyklą, kuri yra arčiausiai sviesto laikymo vietos.

Tačiau ji gali pasirinkti ir kitą šaldymo saugyklą, esančią 2 dalyje nurodytu atstumu, jei tai nepadidina saugojimo sąnaudų.

Ji gali pasirinkti šaldymo saugyklą, esančią toliau už nurodytą, jei susidariusios išlaidos, įskaitant saugojimo ir transportavimo išlaidas, bus mažesnės. Tokiu atveju intervencinė agentūra nedelsdama informuoja Komisiją apie savo pasirinkimą.

2. Maksimalus Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje numatytas atstumas yra 350 kilometrų. Jį viršijus, intervencinės agentūros transportavimo išlaidos padidėja 0,065 eurų už toną ir kilometrą.

Tačiau jeigu sviestą superkančioji intervencinė agentūra yra ne toje valstybėje narėje, kur yra laikomas siūlomas sviestas, apskaičiuojant maksimalų pirmoje pastraipoje nurodytą atstumą neatsižvelgiama į nuo pardavėjo saugyklos ir valstybės narės, kurioje yra perkančioji intervencinė agentūra, sienos esantį atstumą.

3. Intervencinė agentūra papildomas išlaidas, minimas 2 dalyje, dengia tik tada, kai į saugyklą atvežto sviesto temperatūra neviršija 6 °C.

[1] OL L 350, 1990 12 14, p. 43.
[2] OL L 288, 1996 11 9, p. 6.

20 straipsnis

Kai sviestas pristatomas tiesiai iš šaldymo saugyklos, intervencinė agentūra pasirūpina, kad išvežant iš saugyklos priėmimo aikštelės sviestas būtų ant padėklų, o kai vežama sunkvežimiu arba geležinkelio vagonais – transporto priemonėje. Šias išlaidas padengia intervencinė agentūra, o krovimo bei nuėmimo nuo padėklų išlaidas – sviesto pirkėjas.

5 SKIRSNIS

Sviesto pardavimas

21 straipsnis

Valstybių narių intervencinės agentūros jų laikomą sviestą, atvežtą saugoti iki 1996 m. liepos 1 d., parduoda bet kuriai suinteresuotai šaliai.

22 straipsnis

1. Sviestas parduodamas tiesiai iš saugyklų sandėlių tokia kaina, kuri atitinka Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 4 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą intervencinę kainą ir galioja sutarties sudarymo dieną, prie jos pridėjus po vieną eurą už 100 kilogramų.

Parduodama ne mažiau kaip po penkias tonas sviesto. Tačiau, jei likutis saugyklos sandėlyje yra mažesnis už penkias tonas, parduodamas mažesnis kiekis.

2. Intervencinė agentūra sviestą parduoda tik tada, kai dar iki sudarant pardavimo sutartį buvo pateiktas dešimties eurų už 100 kilogramų užstatas, garantuojantis, kad bus laikomasi Reglamento (EEB) Nr. 2220/85 20 straipsnyje apibrėžtų pagrindinių reikalavimų, susijusių su sviesto perėmimu per minėto reglamento 23 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatytą laiką.

3. Intervencinė agentūra sviestą parduoda atsižvelgdama į jo atvežimo į saugyklas datą, iš viso turimo kiekio arba atitinkamais atvejais iš pirkėjo paskirtoje saugykloje arba paskirtose saugyklose esančio kiekio pirmiausia pasirinkdama anksčiausiai atvežtą.

23 straipsnis

1. Pirkėjas atsiima sviesto partiją per mėnesį nuo sutarties sudarymo dienos.

Ją galima atsiimti dalimis, ne mažiau kaip po penkias tonas. Tačiau jei saugyklų bazėje esantis likutis nesudaro penkių tonų, gali būti atiduodamas mažesnis kiekis.

2. Prieš atsiimdamas kiekvieną sviesto partiją, pirkėjas intervencinei agentūrai sumoka už tą kiekį, kurį jis pasiima.

3. Pirkėjui per 1 dalyje nustatytą laiką neatsiėmus bet kokio kiekio, pardavimo sutartis laikoma pasibaigusia, išskyrus *force majeure* atveju.

4. 22 straipsnio 2 dalyje numatytas užstatas negrąžinamas proporcingai tiems kiekiams, kurių atžvilgiu buvo nutraukta sutartis, kaip numatyta 3 dalyje. Jis grąžinamas iš karto tiems kiekiams, kurie atsiimami per numatytą laikotarpį.

5. *Force majeure* atveju, intervencinė agentūra imasi veiksmų, kurie, jos nuomone, tokiomis aplinkybėmis yra būtini.

24 straipsnis

Valstybės narės ne vėliau kaip kiekvieną savaitės antradienį informuoja Komisiją apie sviesto kiekius, kurie ankstesnę savaitę:

a) buvo nurodyti pardavimo sutartyje;

b) buvo perimti.

III SKYRIUS

Sviesto ir grietinėlės privatus saugojimas

1 SKIRSNIS

Sutarties ir saugojimo sąlygos

25 straipsnis

Šiame skyriuje:

— „saugoma partija“ – tai vienodos sudėties bei kokybės toje pačioje gamykloje pagaminto, tą pačią dieną į tą pačią saugyklą priimto ir ne mažiau kaip vieną toną sveriančio produkto kiekis;

— „sutartinio saugojimo pradžios diena“ – tai kita diena po tos dienos, kurią produktas buvo įvežtas į saugyklą;

— „paskutinė sutartinio saugojimo diena“ – tai diena prieš tą dieną, kurią produktas buvo išvežtas iš saugyklos.

26 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies ketvirtoje pastraipoje minimas sviesto ir grietinėlės privataus saugojimo sutartis sudaro valstybės narės, kurios teritorijoje sviestas ir grietinėlė yra saugomi, intervencinė agentūra ir fiziniai arba juridiniai asmenys (toliau – sutarties dalyviai).

27 straipsnis

1. Privataus saugojimo sutarties objektas gali būti tik Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas sviestas ir grietinėlė.

Sviestas turi būti pagamintas pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktų nuostatas patvirtintoje įmonėje per 28 dienas iki sutartinio saugojimo pradžios. Jis turi atitikti jį pagaminusios valstybės narės V priede nurodytą nacionalinės kokybės klasę, o jo radioaktyvumo lygis neturi viršyti 4 straipsnio 2 dalyje nustatytų maksimalių lygių.

2. Saugojimo sutarties objektas negali būti sviestas arba grietinėlė:

a) dėl kurių remiantis Bendrijos nuostatomis buvo pateikta paraiška gauti tiesioginio suvartojimo pagalbą;

b) kuriems taikomos Tarybos reglamento (EEB) Nr. 565/80 [1] 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos priemonės; tolesnis tokių priemonių taikymas reikštų, kad baigėsi sutartinio saugojimo laikotarpis.

28 straipsnis

1. Saugojimo sutartys dėl vienos arba daugiau partijų yra sudaromos raštu, ir į jas visų pirma įtraukiamos nuostatos dėl:

a) konkrečioje sutartyje nurodytų sviesto ir grietinėlės kiekių;

b) pagalbos dydžio nepažeidžiant 38 straipsnio nuostatų;

c) sutarties vykdymo datų nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies penktos pastraipos nuostatų;

d) šaldymo saugyklų tapatybės.

2. Kontrolės priemonės, ypač nurodytos 33 straipsnyje, ir šio straipsnio 3 dalyje minima informacija nurodoma saugojančios valstybės narės intervencinės agentūros parengtose specifikacijose. Šios specifikacijos minimos ir saugojimo sutartyje.

3. Specifikacijose nurodoma, kad ant sviesto pakuotės turi būti nurodyta bent jau tokia informacija, kuri prireikus gali būti užkoduota:

a) numeris, pagal kurį identifikuojama gamykla, ir produktą pagaminusi valstybė narė;

b) pagaminimo data;

c) įvežimo į saugyklas data;

d) gamybos partijos numeris;

e) įrašytas žodis „sūdytas“, kai pakuotėje yra Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos trečioje įtraukoje nurodytas sviestas;

f) pagal V priede pateiktą lentelę nurodyta nacionalinės kokybės klasė;

g) grynoji masė.

Valstybės narės gali nereikalauti ant pakuotės nurodyti įvežimo į saugyklą datą, jei saugyklos valdytojas įsipareigoja pildyti registracijos žurnalą, į kurį įvežimo į saugyklą dieną įrašoma pirmoje pastraipoje paminėta informacija.

[1] OL L 62, 1980 3 7, p. 5.

29 straipsnis

1. Paminėtus produktus įvežti į saugyklas galima tik nuo kovo 15 dienos iki tų pačių metų rugpjūčio 15 d. Iš saugyklos sviestas išvežamas tik nuo rugpjūčio 16 dienos.

2. Iš saugyklų išvežama pilnomis partijomis arba, kompetentingai institucijai leidus, mažesniais kiekiais. Tačiau 33 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytomis aplinkybėmis iš saugyklos galima išvežti tik užantspauduotą kiekį.

30 straipsnis

1. Paraiškose su intervencine agentūra sudaryti sutartį gali būti nurodomos tik į saugyklą atiduotos sviesto ir grietinėlės partijos.

Intervencinės agentūros turi gauti paraiškas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo įvežimo į saugyklas dienos. Jos užregistruoja paraiškų gavimo datą.

Jei paraiška pasiekia adresatą per dešimt darbo dienų nuo pateikimo termino pabaigos, saugojimo sutartis vis dėlto gali būti sudaryta, bet pagalba sumažinama 30 %.

2. Saugojimo sutartys turi būti sudarytos ne vėliau kaip per 30 dienų nuo paraiškos užregistravimo.

31 straipsnis

Jei sviestas yra saugojamas ne toje valstybėje narėje, kurioje jis buvo pagamintas, 30 straipsnyje paminėta sutartis sudaroma su sąlyga, jei per 50 dienų nuo sviesto įvežimo į saugyklas dienos pateikiamas sertifikatas, kurį išduoda produktą pagaminusioje valstybėje narėje esanti kompetentinga agentūra.

Sertifikate nurodoma 28 straipsnio 3 dalies a, b ir d punktuose minima informacija ir jis patvirtina, kad minimas produktas yra sviestas, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje.

Šio straipsnio pirmoje pastraipoje minėtais atvejais saugojimo sutartys sudaromos ne vėliau kaip per 60 dienų nuo paraiškos užregistravimo dienos.

2 SKIRSNIS

Patikrinimai

32 straipsnis

1. Valstybė narė užtikrina, kad būtų laikomasi visų pagalbos gavimo sąlygų.

2. Sutarties vykdytojas arba, valstybės narės ar jos leidimu, už saugyklų sandėlį atsakingas asmuo už kontrolę atsakingai kompetentingai agentūrai leidžia naudotis visais dokumentais, kad ji galėtų patikrinti tokią apie privačiai saugomus produktus teikiamą informaciją:

a) patvirtinimo numerį, pagal kurį identifikuojama gamykla, ir produktą pagaminusi valstybė narė;

b) pagaminimo datą;

c) įvežimo į saugyklą datą;

d) saugojamos partijos numerį;

e) produkto buvimo saugykloje faktą ir saugyklos adresą;

f) išvežimo iš saugyklos datą.

3. Sutarties vykdytojas arba atitinkamais atvejais atsakingas saugyklos darbuotojas pildo registracijos žurnalą pagal kiekvieną sutartį, kuriuo galima naudotis saugykloje ir kuriame nurodoma:

a) privačiai saugomų produktų partijų numeriai;

b) produktų įvežimo į saugyklas ir išvežimo iš jų datos;

c) kiekvienos saugojamos sviesto ir grietinėlės partijos kiekis;

d) produktų vieta saugykloje.

4. Saugojamų produktų tapatybė turi būti lengvai nustatoma, jie turi būti lengvai pasiekiami ir nesunkiai atskiriami pagal jų priklausomybę konkrečiai sutarčiai.

33 straipsnis

1. Įvežant produktus į saugyklas, kompetentinga agentūra atlieka patikrinimus laikotarpiu, kuris prasideda įvežimo dieną ir baigiasi praėjus 28 dienoms nuo paraiškos sudaryti 30 straipsnyje paminėtą sutartį užregistravimo.

Siekiant užtikrinti, kad saugojami produktai atitiktų teisės suteikti pagalbą reikalavimus, imamas tipinis mėginys, sudarantis 5 % saugojamų produktų kiekio, ir tikrinama, *inter alia*, ar produktų svoris, identifikavimo žymenys, produktų savybės ir saugojama partija kaip vienetas atitinka paraiškoje sudaryti sutartį nurodytus duomenis.

2. Kompetentinga agentūra:

a) arba, atlikdama 1 dalyje paminėtą patikrinimą, užantspauduoja produktus pagal sutartį, saugojamą partiją arba mažesnį kiekį;

b) arba iš anksto nepranešusi imdama mėginius patikrina, ar produktai yra saugykloje. Paimtas mėginys turi būti tipinis ir sudaryti ne mažiau kaip 10 % viso sutartyje numatyto kiekio, saugojamo taikant pagalbos privačiam saugojimui priemonę.

3. Sutartinio saugojimo laikotarpio pabaigoje kompetentinga agentūra, imdama mėginius, patikrina svorį ir tapatybę. Tam tikslui sutarties vykdytojas, likus ne mažiau kaip penkioms dienoms iki sutartinio saugojimo laikotarpio (daugiausia 210 dienų) pabaigos, arba tuo atveju, kai produktai iš saugyklos išvežami per minėtą 210 dienų laikotarpį, prieš pradėdamas juos vežti, kompetentingą agentūrą informuoja apie vežamas partijas.

Jei pasibaigus maksimaliam sutartinio saugojimo laikui sviestas vis dar yra saugykloje, išvežant jį iš saugyklos gali būti atliekamas pirmoje pastraipoje paminėtas patikrinimas. Todėl, likus ne mažiau kaip penkioms darbo dienoms iki išvežimo pradžios, sutarties vykdytojas apie tai praneša kompetentingai agentūrai.

Pirmoje ir antroje pastraipose numatytais atvejais valstybė narė gali patvirtinti trumpesnį nei penkios darbo dienos laiką.

4. Atlikus 1, 2 ir 3 dalyse reglamentuojamus patikrinimus, parengiama ataskaita, kurioje nurodoma:

a) patikrinimo data;

b) jo trukmė;

c) atlikti veiksmai.

Ataskaitą pasirašo atsakingasis inspektorius ir sutarties vykdytojas, o atitinkamais atvejais – atsakingas saugyklos darbuotojas, ir ji turi būti pridėta prie atsiskaitymo dokumentų.

5. Jei patikrinus produktus nustatoma, kad bent 5 % tikrinamų produktų kiekio esama pažeidimų, tikrinimo apimtis didinama ir mėginio dydį nustato kompetentinga agentūra.

Valstybė narė per keturias savaites Komisiją informuoja apie tokius atvejus.

3 SKIRSNIS

Saugojimui teikiama pagalba

34 straipsnis

1. Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje privačiam saugojimui numatyta pagalba gali būti suteikiama tik tada, kai saugojimo laikotarpis trunka nuo 90 iki 210 dienų.

Jei sutarties vykdytojas nesilaiko 33 straipsnio 3 dalyje nurodyto termino, pagalba sumažinama 15 % ir išmokama tik už tą laikotarpį, už kurį sutarties vykdytojas kompetentingai institucijai pateikia pakankamai įrodymų, kad sviestas ar grietinėlė ir toliau yra saugojami taip, kaip numatyta sutartyje.

2. Nepažeisdama 38 straipsnio nuostatų, Komisija, laikydamasi Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 42 straipsnyje nustatytos tvarkos, kasmet nustato minėto reglamento 6 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje nurodytos pagalbos dydį, taikomą sudarant tais pačiais metais pradedamas vykdyti privataus saugojimo sutartis.

3. Sutartinio saugojimo laikotarpio pabaigoje, per 120 dienų nuo sutarties vykdytojo paraiškos gavimo, jei buvo atlikti 33 straipsnio 3 dalyje nurodyti patikrinimai ir jei laikomasi pagalbos gavimo sąlygų, išmokama pagalba.

Tačiau jeigu dėl teisės gauti pagalbą yra atliekamas administracinis tyrimas, pagalba neišmokama tol, kol nepripažįstama minėtoji teisė.

4. Nuo sutartinio saugojimo praėjus šešiasdešimčiai dienų, sutarties vykdytojo prašymu jam gali būti išmokėtas vienkartinis išankstinis mokėjimas, jei jis pateikia užstatą, kuris yra lygus išankstiniam mokėjimui pridėjus 10 %. Minėtas išankstinis mokėjimas apskaičiuojamas remiantis 90 dienų saugojimo laikotarpiu. Užstatas grąžinamas vos tik išmokamas šio straipsnio 3 dalyje paminėtas pagalbos likutis.

35 straipsnis

1. Jei, baigiantis pirmosioms šešiasdešimčiai sutartinio saugojimo dienų, sviesto arba grietinėlės kokybė saugojant pablogėja labiau nei įprasta, sutarties vykdytojams gali būti leidžiama vieną kartą savo sąskaita kiekvienoje partijoje esantį defektuotą kiekį pakeisti tokiu pačiu Reglamento (EB) Nr. 1255/1999 6 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodyto sviesto arba grietinėlės kiekiu.

Jei patikrinimų, atliekamų saugojant produktus arba juos išvežant iš saugyklų, metu randami defektuoti kiekiai, pagalba už paminėtus kiekius neišmokama. Be to, likusioji partijos dalis, kuriai gali būti suteikta teisė gauti pagalbą, negali būti mažesnė nei viena tona. Ta pati taisyklė taikoma ir tada, kai partijos dalis išvežama iki rugpjūčio 16 d. arba dar nepasibaigus minimaliam saugojimo laikotarpiui.

2. 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytu atveju apskaičiuojant pagalbos dydį, pirmoji sutartinio saugojimo diena yra ta diena, kai prasideda sutartinis saugojimas.

36 straipsnis

1. Pagalba grietinėlės saugojimui gali būti suteikta tik pasterizuotai grietinėlei, kurios riebumas ne mažesnis kaip 35 % ir ne didesnis kaip 80 %.

2. Apskaičiuojant teikiamą pagalbą, grietinėlės kiekiai paverčiami į 82 % riebumo sviesto ekvivalentą, grietinėlės riebumą dauginant iš 1,20.

3. Prieš užšaldant grietinėlę kompetentingos agentūros patvirtinta laboratorija tikrina pirmoje dalyje nurodytą jos riebumą.

37 straipsnis

1. Valstybės narės gali neprieštarauti, kad sutarties vykdytojai visų saugojamų partijų, dėl kurių einamaisiais metais buvo sudarytos sutartys, atžvilgiu savanoriškai įsipareigotų laikytis vienodo minimalaus riebumo, iš anksto nustatyto laikantis 36 straipsnio l dalyje nurodytų ribų.

2. Taikant 1 dalį, pagalba suteikiama remiantis iš anksto nustatytu minimaliu riebumu.

Tokiais atvejais valstybės narės riebumą tikrina remdamosi 36 straipsnio 3 dalies nuostata, dažnai lankydamosi vietoje iš anksto apie tai nepranešusios ir imdamos atsitiktinius mėginius.

Jei tokių patikrinimų metu nustatoma, kad riebumas yra mažesnis už iš anksto nustatytą minimalų riebumą, už partijas, priimtas saugoti po paskutiniojo patenkinamus rezultatus parodžiusio patikrinimo, pagalba neišmokama, o likusį sutartinio saugojimo laiką sutarties vykdytojui netaikoma 1 dalies nuostata.

Tačiau jeigu nustatoma, kad riebumas yra mažiau kaip dviem procentais mažesnis už iš anksto nustatytą minimalų riebumą, pagalba išmokama remiantis nustatytu riebumu, atėmus 10 %.

38 straipsnis

1. Kai tai yra būtina dėl rinkoje susidariusios padėties, dar nesudarytose sutartyse produktų įvežimo į saugyklas bei išvežimo iš jų laikotarpiai ir maksimali saugojimo trukmė per metus gali būti koreguojami.

2. Jei 13 straipsnio 2 dalyje paminėta maksimali supirkimo kaina, nustatyta konkurso tvarka, yra išreikšta eurais, o bendrąja valiuta nesinaudojančioms šalims – nacionaline valiuta, galiojanti sutartinio saugojimo pradžios dieną yra didesnė už tą, kuri galioja paskutiniąją sutartinio saugojimo dieną, 34 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka nustatyta pagalba didinama tokia suma, kuria maksimalios supirkimo kainos sumažinimas 2 % viršija sutartinio saugojimo pradžios dieną galiojusią kainą.

Jei paminėta kaina yra mažesnė už paskutiniąją sutartinio saugojimo dieną galiojančią kainą, 34 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka nustatyta pagalba sumažinama tokia suma, kokia dėl maksimalios supirkimo kainos padidinimo dviem procentais yra viršijama pirmąją sutartinio saugojimo dieną galiojanti kaina.

3. Pagalba, kaip nurodyta šio straipsnio 2 dalyje, koreguojama tik tada, kai sutartinio saugojimo laikotarpiu 13 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka yra nustatyta maksimali supirkimo kaina ir kai paskutiniąją sutartinio saugojimo dieną daugiau kaip aštuoniose valstybėse narėse prasidėjo supirkimas.

Jei likus 21 dienai iki sutartinio saugojimo laikotarpio pradžios nebuvo nustatyta maksimali supirkimo kaina, pirmąją sutartinio saugojimo dieną taikytina maksimali supirkimo kaina turi sudaryti 90 % tuo metu galiojančios intervencinės kainos.

IV SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

39 straipsnis

Reglamentai (EEB) Nr. 2315/76, 1547/87, 1589/87 ir (EB) Nr. 454/95 šiuo reglamentu yra panaikinami.

Reglamentas (EB) Nr. 454/95 taikomas privataus saugojimo sutartims, sudarytoms iki 2000 m. sausio 1 d.

Nuorodos į panaikintus reglamentus laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

40 straipsnis

Nuo 2000 m. sausio 1 d. iki 2000 m. birželio 30 d. galioja Tarybos reglamente (EB) Nr. 1400/1999 ([1]) nustatyta sviesto intervencinė kaina.

41 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja 2000 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje, 1999 m. gruodžio 16 d.

Komisijos vardu
Franz FISCHLER
Komisijos narys

([1]) OL L 164, 1999 6 30, p. 10.

I PRIEDAS

SUDĖTIES REIKALAVIMAI, KOKYBĖS CHARAKTERISTIKOS IR ANALIZĖS METODAI

Sviestas yra kietoji, iš esmės „vanduo riebaluose“, emulsija, turinti šias sudėties ir kokybės charakteristikas.

Rodikliai	Sudėties ir kokybės rodikliai	Pamatinis metodas
Riebalų kiekis	Ne mažiau kaip 82 %	(2)
Drėgmės kiekis	Ne daugiau kaip 16 %	(2)
Sausosios neriebalinės medžiagos	Ne daugiau kaip 2 %	(2)
Laisvųjų riebalų rūgščių kiekis (1)	Ne daugiau kaip 1,2 mmol/100 g riebalų	(2)
Peroksidų skaičius	Ne daugiau kaip 0,3 mekv. deguonies/1 000 g riebalų	(2)
Koliforminės bakterijos	Nenustatomos 1 g	(2)
Ne pieno riebalai	Nenustatomi analizuojant trigliceridus	(2)
Atsekamosios medžiagos (1) – steroliai (2) – vanilinas (2) – karotino rūgšties etilesteris (2) – enanto rūgšties trigliceridai (2)	Nenustatomos	(2)
Kitos atsekamosios medžiagos (1)	Nenustatomos	Kompetentingos institucijos patvirtinti metodai
Jusliniai rodikliai	Ne mažiau kaip 4 iš 5 balų, tiriant išvaizdą, skonį ir konsistenciją	(2)
Vandens dispersija	Ne mažiau kaip 4 taškai	(2)

(1) Atsekamosios medžiagos, patvirtintos Reglamentais (EEB) Nr. 3143/85 (OL L 298, 1985 11 12, p. 9), Nr. 429/90 (OL L 45, 1990 2 21, p. 8) ir (EB) Nr. 2571/97 (OL L 350, 1997 12 20, p. 3).

(2) Žr. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1854/96 (OL L 246, 1996 9 27, p. 5), nustatantį sąrašą pamatinių metodų, kurie turi būti taikomi analizuojant pieną ir pieno produktus bei vertinant jų kokybę pagal bendrą rinkos organizavimą, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 881/1999 (OL L 111, 1999 4 29, p. 24).

II PRIEDAS

PAMATINIS PAŠALINIŲ RIEBALŲ NUSTATYMO PIENO RIEBALUOSE METODAS DUJŲ CHROMATOGRAFIJA TIRIANT TRIGLICERIDUS – 1 REDAKCIJA

1. Taikymo sritis

Šis metodas taikomas pašalinių augalinės ir gyvūninės kilmės riebalų (pvz., jautinių ir kiaulinių taukų) pieno ir pieno produktų riebaluose nustatyti, taikant trigliceridų dujų chromatografijos analizę.

Augaliniai ir gyvūniniai riebalai grynuose pieno riebaluose yra nustatomi kokybiniu ir kiekybiniu metodais taikant trigliceridų formules, neatsižvelgiant į šėrimo ir laktacijos sąlygas.

1 pastaba: Remiantis vien tik pieno riebaluose esančia sviesto rūgštimi (C4) galima nustatyti nežymų pieno riebalų kiekį aliejuje, tačiau kiekybinė ir kokybinė informacija gali būti patikima tik pridėjus mažiausiai 20 % (masės %) pašalinių riebalų, kadangi C4 kiekis pieno riebaluose svyruoja tarp 3,5–4,5 % (masės %).

2 pastaba: Kiekybinius rezultatus galima gauti tik taikant trigliceridų analizę, kadangi sterolio kiekis aliejuje svyruoja priklausomai nuo aliejaus žaliavos ir apdorojimo sąlygų.

2. Apibrėžimas

Pašaliniai riebalai pieno riebaluose: visi augalinės ir gyvūninės kilmės riebalai, išskyrus pieno riebalus.

3. Metodo esmė

Išekstrahavus pieno riebalus, paruošiamas pagrindinis tirpalas.

Naudojant dujų chromatografą su užpildyta kolonėle, šiame tirpale nustatomi trigliceridai (bendras anglies atomų skaičius). Į trigliceridų formulę įrašius skirtingos molekulinės masės trigliceridų (C24–C54 tik lyginio C atomų skaičiaus) svorio procentus, pašaliniai riebalai nustatomi kokybiniu arba kiekybiniu metodais.

Pastaba. Galima taikyti kapiliarinę dujų chromatografiją, jei užtikrinamas rezultatų pakartojamumas ([1]).

4. Reagentai

Naudojami tik analiziškai gryni reagentai:

4.1. Nešančiosios dujos: azotas, grynumas ≥ 99,996 %

4.2. Sotieji etaloniniai trigliceridai ([2]), taip pat cholesterolis pieno riebalams standartizuoti pagal 6.5.4 punktą

4.3. Metanolis bevandenis

4.4. n-heksanas

4.5. n-heptanas

4.6. Toluolas

4.7. Dimetilchlorsilano tirpalas: 50 ml dimetilchlorsilano ištirpinama 283 ml toluolo

4.8. Degiosios dujos: vandenilis ir oras

4.9. Nejudančioji fazė: 125/150 μm stambumo (100/120 meš) Gas ChromQ, padengto 3 % OV-1 ([3])

4.10. 10 % kakavos sviesto tirpalas.

([1]) Tinkamą metodą aprašė D. Prebht and J. Molkentin: Quantitative triglyceride analysis using short capillary columns, Chrompack News. 4, 16-17 (1993).
([2]) Tinkamu produktu yra prekiaujama.
([3]) Tinkamas naudoti produktas, kurio prekinis pavadinimas Extrelut, Gas ChromQ, Chrompack, ir kuriuo prekiaujama specializuotose parduotuvėse. Ši informacija palengvina standarto naudojimą, tačiau neprivaloma. Nurodyta dalelių dydžio dimensija gali būti paversta į SI sistemos vienetus pagal BS 410:1988 „British Standard Specification for test sieves“.

5. **Įranga**

Naudojama įprastinė laboratorinė įranga bei:

5.1. Dujų chromatografas, tinkamas naudoti esant 400 °C–450 °C temperatūrai, su liepsnos jonizuojamu detektoriumi (LJD) ir nešančiųjų dujų masės pastovumo kontrole: degiosios dujos (H_2) – 30 ml/min, oras – 270 ml/min. Esant dideliam nešančiųjų dujų srautui, liepsna turi būti ypatingai didelė.

Pastaba. Dėl aukštos temperatūros trigliceridų analizės metu detektoriaus ir įpurškimo sistemos stikliniai įdėklai turi būti dažnai valomi.

Dujų chromatografo tarpinės turi būti atsparios aukštai temperatūrai ir mažo pralaidumo.

Pastaba. Tinka naudoti *Chromblue (tm)* tarpinę (*Chrompack*).

Tarpines reikia reguliariai keisti, pvz., apytikriai po 100 analizių arba pablogėjus atskyrimui (žr. 4 pav.).

5.2. Chromatografinė kolonėlė

Tai U raidės formos kolonėlė (vidinis skersmuo 2 mm, ilgis 500 mm), kurios stiklinis paviršius pirmiausia inaktyvuojamas pagal 6.1 punkte aprašytą metodiką silanizuojant dimetilchlorsilanu.

Pastaba. Galima naudoti ir ilgesnes (80–200 mm) užpildytas kolonėles, tada pasiekiamas truputį geresnis rezultatų pakartojamumas. Tačiau darbo metu nejudančioje fazėje atsiranda įtrūkimų, kurių pasekmė – blogesni kiekybiniai rezultatai. Be to, LJD liepsna lengvai užgęsta dėl didelio nešančiųjų dujų greičio nuo 75 iki 85 ml/min.

5.3. Kolonėlės užpildymo įrenginys (žr. 1 pav.):

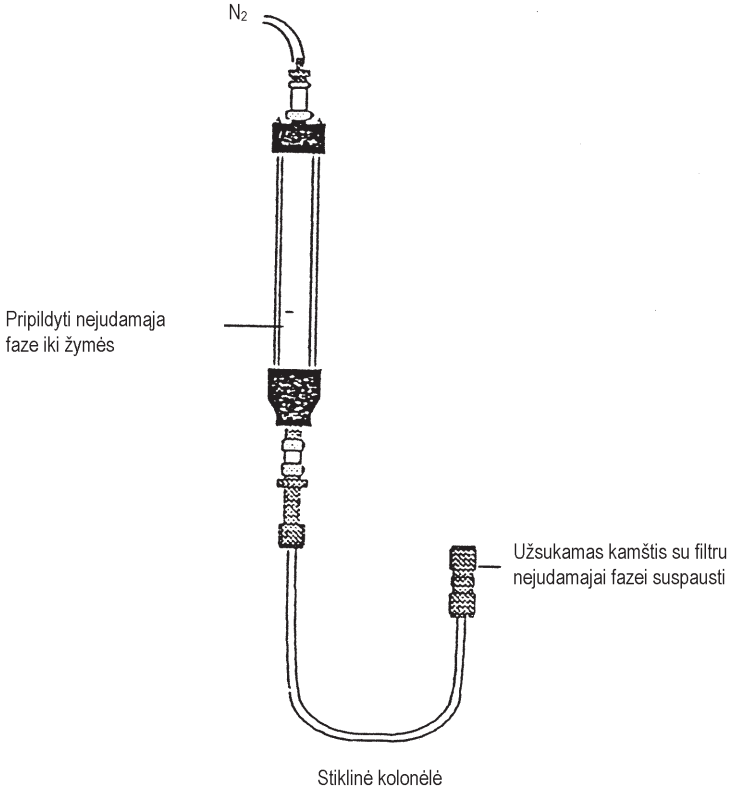

1 pav. Kolonėlės pripildymas

5.3.1. Plastikinė kolonėlė su užsukamais kamščiais bei žyma, iki kurios kolonėlė turi būti užpildyta nejudančiąja faze

5.3.2. Tankus sietas (tinklo akučių dydis apie 100 μm) su užsukamu kamščiu, tinkamu užsandarinti stiklinę kolonėlę (1 pav.)

5.3.3. Silanizuota stiklo vata

5.3.4. Vibratorius, skirtas tolygiam nejudančiosios fazės paskirstymui pripildymo metu

5.4. Nuo 1 iki 3 ml *Extrelut* kolonėlė su silikageliu ([1]). Ši kolonėlė naudojama alternatyviojoje pieno riebalų ekstrakcijoje

5.5. 6,4 mm (1/4 colio) grafitinė tarpinė su 6 mm anga

5.6. Įrenginiai kolonėlės silanizavimui pagal 6.1 punktą

5.6.1. Vulfo kolba

5.6.2. Vandens siurblys

5.7. Vandens vonia, palaikanti (50 ± 2) °C temperatūrą

5.8. Džiovinimo spinta, palaikanti (50 ± 2) °C ir (100 ± 2) °C temperatūrą

5.9. Mikropipetė

5.10. Graduota 5 ml pipetė, skirta dozuoti 1,5 ml metanolio

5.11. 50 ml apvaliadugnė kolba

5.12. 50 ml Erlenmejerio kolba

5.13. Piltuvas

5.14. Filtras smulkiomis poromis

5.15. Rotacinis garintuvas

5.16. 1 ml buteliukai, užsandarinti aliumininiu kamščiu su tarpine

5.17. Įpurškimo švirkštas: švirkšto stūmoklis neturi liesti adatos galo.

Pastaba. Naudojant švirkštus yra geresnis rezultatų pakartojamumas.

Adatos smaigalį reikia nuolatos tikrinti (pvz., stereomikroskopu), kad nepažeistų tarpinės.

6. **Metodika:**

6.1. Kolonėlės paruošimas (silanizacija)

Vulfo kolba prijungiama (pagal 2 pav.) prie vandens siurblio, žarnelė (2) panardinama į tirpalą (4.7). Uždarius čiaupą, kolonėlė pildoma tirpalu. Po to abi žarnelės nuimamos.

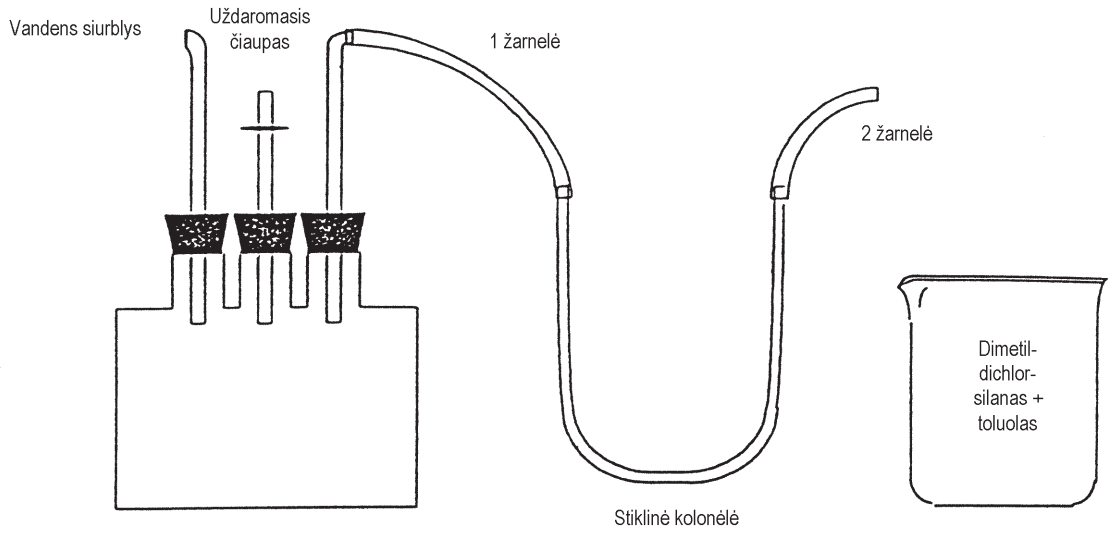

2 pav. Silanizavimo įrenginys

([1]) žr. 3 išnašą 23 psl.

Kolonėlė pritvirtinama prie stovo ir pipete pilnai pripildoma dimetilchlorsilano tirpalu.

Po 20-30 min Vulfo kolba pakeičiama vakuumine kolba, ir kolonėlės turinys išsiurbiamas (3 pav.).

6.2. Kolonėlės pripildymas

Kolonėlės pripildymas atliekamas po kolonėlės plovimo su 75 ml toluolo, 50 ml metanolio ir apytikriai 30 min džiovinimo spintoje, esant apie 100 °C temperatūrai.

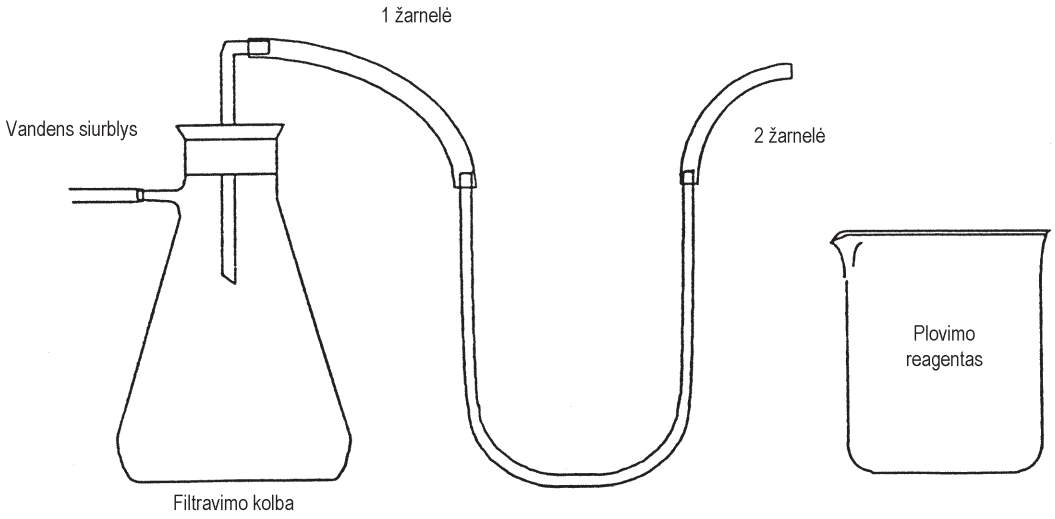

3 pav. Plovimo įranga

Kolonėlė pripildoma pagal 1 pav. pateiktą schemą. Plastikinė kolonėlė iki žymės užpildoma nejudančiąja faze (4.9). apatinis stiklinės kolonėlės galas užkemšamas apie 1 cm ilgio iš anksto silanizuotos stiklo vatos gabaliuku, kuris įspaudžiamas plieniniu strypeliu. Po to kolonėlės galas užsandarinamas sietu su kamščiu (5.3.2).

Kolonėlė nejudančiąja faze pildoma esant 3 barų slėgiui N_2 atmosferoje. Proceso metu vibratorius turi judėti aukštyn-žemyn, kad nejudančioji fazė stiklinėje kolonėlėje pasiskirstytų vienodai.

Pripildžius nejudančiąja faze, kitas kolonėlės galas užkemšamas tvirtai suspaustos silanizuotos stiklo vatos gabaliuku, išlindęs pluoštas nupjaunamas ir kamštelis mentele įstumiamas keletą milimetrų į kolonėlę.

6.3. Mėginių paruošimas

Mėginių paruošimui naudojamas vienas iš trijų pateiktų metodų:

6.3.1. Pieno riebalų išskyrimas iš sviesto

5 g – 10 g sviesto išlydoma inde, įstatytame į 50 °C temperatūros vandens vonią (5.7).

50 ml Erlenmejerio kolba ir piltuvas su filtru (5.14) pašildomi džiovinimo spintoje iki 50 °C temperatūros. Išlydyto sviesto riebalinis sluoksnis nufiltruojamas per pašildytą įrangą.

Šiuose pieno riebaluose beveik nėra fosfolipidų.

6.3.2. Riebalų ekstrakcija Röse-Gottllieb metodu

Ekstrakcija atliekama pagal IDF Standard 1C: 1987, 16C: 1987, 116A: 1987 arba 22B: 1987.

Taip paruoštuose pieno riebaluose esantys fosfolipidai cholesterolio smailę padidina 0,1 %.

Jeigu chromatogramoje trigliceridų ir cholesterolio smailių plotas bus laikomas 100, tai šis cholesterolio smailės padidėjimas neturės žymesnės įtakos trigliceridų analizės rezultatams;

6.3.3. Ekstrakcija naudojant silikagelio kolonėles

0,7 ml 20 °C temperatūros pieno mėginio mikropipete supilama į Extrelut kolonėlę (5.4) ir paliekama maždaug 5 minutėms, kad tolygiai pasiskirstytų ant silikagelio.

Baltymų-lipidų komplekso denatūravimui pipete įlašinama 1,5 ml metanolio. Po to mėginys ekstrahuojamas su 20 ml n-heksano. n-heksanas pilamas mažais kiekiais, o ištekantis tirpalas surenkamas į iki pastovaus svorio iškaitintą 50 ml apvaliadugnę kolbą.

Po ekstrakcijos visas tirpalas išleidžiamas iš kolonėlės.

Tirpiklis iš apvaliadugnės kolbos išdistiliuojamas rotaciniu garintuvu esant vandens vonios temperatūrai nuo 40 iki 50 °C.

Kolba išdžiovinama, o joje esančių riebalų kiekis nustatomas svėrimo būdu.

Pastaba. Pieno riebalų ekstrakcijos pagal Gerber, Weibull-Berntrop, Schmid-Bondzynski-Ratzlaff ar detergentiniu (BDI) metodais trigliceridų analizei taikyti negalima. Taikant šiuos metodus, į riebalų fazę pereina didesnė ar mažesnė dalis nevisiškai esterifikuotų gliceridų ar fosfolipidų.

6.4. Mėginio tirpalo paruošimas

Dujų chromatografijoje naudojamas riebalų (6.3) 5 % tirpalas n-heptane. Ruošiant šį mėginio tirpalą, pasveriami atitinkami mėginių (6.3.1. ir 6.3.2.) kiekiai ir ištirpinami atitinkamame kiekyje n-heptano.

Ruošiant mėginio (6.3.3) tirpalą, pirmiausia apskaičiuojamas išskirtų riebalų kiekis, po to – reikalingo jų ištirpinimui n-heptano kiekis.

Apytiksliai 1 ml mėginio tirpalo perpilama į buteliuką (5.16);

6.5. Chromatografinis trigliceridų nustatymas

Aukštoje, 350 °C temperatūroje eliujuojant ilgų grandinių C52-C56 trigliceridus, šiek tiek pakyla nulinė linija, ypač tais atvejais, jei kolonėlės nebuvo tinkamai apdorotos. Šio bazinės linijos pakilimo galima išvengti naudojant dvi kolonėles arba kitaip koreguojant nulinę liniją.

Pasirinkus nulinės linijos koregavimo kompensacinį būdą ar dirbant su viena kolonėle, įpurškimo sistemos ir detektoriaus stiklo įdėklams reikia naudoti grafitines tarpines (5.5).

6.5.1. Nulinės linijos korekcija

Siekiant išvengti nulinės linijos pakilimo, reikia taikyti vieną iš šių keturių metodų:

6.5.1.1. Kolonėlių derinimas

Taikant kompensacinį metodą naudojamos dvi kolonėlės.

6.5.1.2. Nulinės linijos koregavimas dujų chromatografu

Atliekant bandymą be riebalų tirpalo, dujų chromatografu nustatoma ir koreguojama nulinė linija, išvengiant jos pakilimo.

6.5.1.3. Nulinės linijos koregavimas kompiuterine programa

Atliekant bandymą be riebalų tirpalo, kompiuterine programa nustatoma ir koreguojama nulinė linija, išvengiant jos pakilimo.

6.5.1.4. Nulinės linijos koregavimas atliekant tinkamą išankstinį kolonėlės kondicionavimą

Tinkamai kondicionavus kolonėlę ir maždaug 20 kartų atlikus pieno riebalų tirpalo dujų chromatografiją, nulinės linijos pakilimas aukštoje temperatūroje dažniausiai yra toks nežymus, kad galima atsisakyti jos koregavimo.

6.5.2. Įpurškimo technika

Siekiant geresnių kiekybinių rezultatų ir užtikrinti, kad aukštoje temperatūroje verdantys trigliceridai būtų atskirti, taikoma, „karšto įpurškimo technika“. Riebalų tirpalas įtraukiamas į švirkštą, šalta adata apytikriai 3 s šildoma įpurškimo sistemoje. Po to švirkšto turinys greitai įpurkščiamas.

Pastaba. Taikant šią įpurškimo techniką, išvengiama riebalų sustingimo švirkšte ir įpurškimo sistemoje. Neatliekamas tiesioginis įpurškimas viršutinėje, labiau šildomoje kolonėlės dalyje, nes čia gali kauptis tarpinės fragmentai ir teršalai, kuriuos galima lengvai pašalinti, reguliariai keičiant įpurškimo sistemos įdėklus, neišardant kolonėlės.

Reikia vengti adatos smaigalio lietimosi su indo, kuriame yra mėginys, dugnu, kad sulinkusi adata (net jeigu vizualiai tai nepastebima) nepažeistų tarpinės.

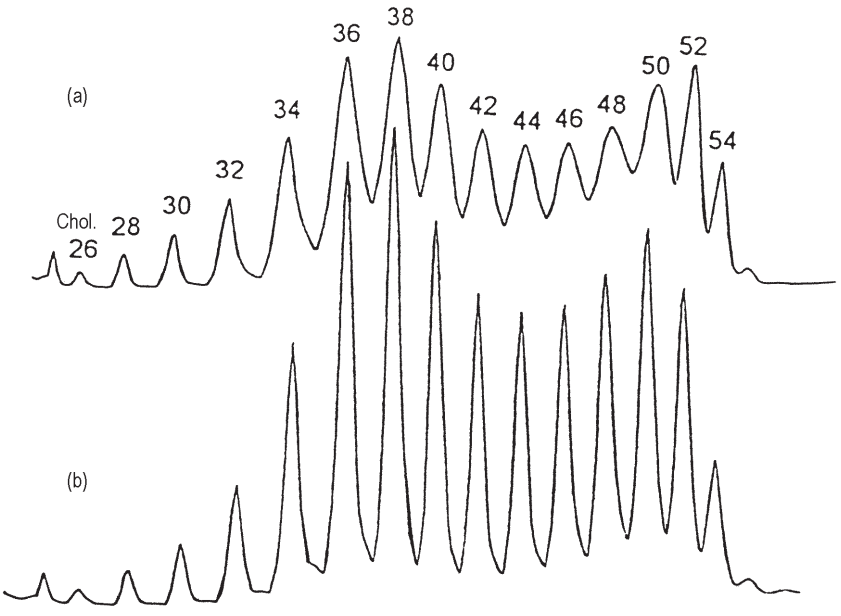

a) blogas atskyrimas dėl tarpinės pažeidimo
b) geras atskyrimas

4 pav. Pieno riebalų trigliceridų chromatogramos pavyzdys.

6.5.3. Pripildytos kolonėlės kondicionavimas

Atliekant a–c operacijas, kolonėlė su detektoriumi nesujungiama, siekiant išvengti jo užteršimo.

Pagal 6.2 punktą pripildyta kolonėlė apdorojama taip:

a) 15 min leidžiamas N_2 40 ml/min esant 50 °C temperatūrai;

b) kaitinama iki 355 °C, temperatūros kilimo greitis 1 °C/min, N_2 srauto greitis 10 ml/min;

c) 12–15 h laikoma esant 355 °C temperatūrai;

d) esant nustatytai temperatūrai, 2 kartus atliekama kakavos sviesto analizė, įšvirkščiant po 1 µl tirpalo (4.10);

e) 20 kartų per 2–3 dienas atliekama pieno riebalų analizė, įšvirkščiant po 0,5 µl tirpalo (6.4).

Pastaba. Kakavos sviestas sudarytas beveik vien iš aukštose temperatūrose verdančių C50-C56 trigliceridų. Naudojant kakavos sviestą, kolonėlė specialiai paruošiama ilgų grandinių trigliceridų analizei. Aukštose temperatūrose verdančių trigliceridų C50-C54 analizės duomenų pataisos koeficientas yra iki 1,20. Pakartotinai atliekant pieno riebalų tirpalo analizę, pradinis aukštas analizės duomenų pataisos koeficientas, gautas tiriant trigliceridų, kurių anglies atomų skaičius nuo C50 iki C54, sumažėja. Trigliceridų, kurių riebalų rūgščių anglies atomų skaičius yra mažas, šis koeficientas yra apie 1. Paprastai paruošiamos trys poros pripildytų kolonėlių (6.2). Kondicionuotų kolonėlių poros tikrinamos atliekant įprastinę pieno riebalų analizę.

Tolesnei analizei naudojama ta kolonėlių pora, su kuria gauti geriausi kiekybiniai rezultatai (analizės duomenų pataisos koeficientas yra artimiausias 1). Kolonėlės, kurių pataisos koeficientas > 1,20, nenaudojamos.

6.5.4. Kalibravimas

Trigliceridų ir cholesterolio analizės duomenų pataisos koeficientų nustatymui naudojami etaloniniai trigliceridai (bent jau sotieji C24, C30, C36, C42, C48 ir C54 trigliceridai, bei cholesterolis; dar geriau, jei bus papildomai panaudoti C50 ir C52 etaloniniai trigliceridai). Tarpinių trigliceridų analizės duomenų pataisos koeficientai nustatomi matematinės interpoliacijos būdu.

Naudojant etaloninius riebalus, kalibravimą reikia atlikti 2–3 kartus per dieną. Jei gaunami identiški rezultatai, tai atliekant mėginių trigliceridų analizę, pasiekiamas geras kiekybinių rezultatų pakartojamumas.

Etaloniniai pieno riebalai, laikant ne aukštesnėje nei minus 18 °C temperatūroje, tinkami naudojimui keletą mėnesių.

6.5.5. Temperatūros režimas, nešančiosios dujos ir kitos trigliceridų analizės sąlygos

Temperatūros režimas: 210 °C pradinė kolonėlės temperatūra išlaikoma 1 min, tada keliama 6 °C/min iki 350 °C ir laikoma šioje temperatūroje 5 minutes.

Detektoriaus ir įpurškimo sistemos temperatūra 370 °C.

Pastaba. Detektoriaus, įpurškimo sistemos ir kameros pradinė temperatūra palaikoma pastovi (taip pat naktį, savaitgalį, atostogų metu).

Nešančiosios dujos: azotas, srauto greitis 40 ml/min.

Pastaba. Naudojant 80 cm ilgio kolonėles, N_2 srauto greitis turi būti ne mažesnis kaip 75 ml/min ir palaikomas pastovus (taip pat naktį, savaitgalį, atostogų metu). Tikslus dujų srauto greitis turi būti sureguliuotas taip, kad C54 būtų eliuliuojamas 341 °C temperatūroje, nepriklausomai nuo kolonėlės ilgio.

Analizės trukmė 29,3 minutės.

Įpurškimo tūris 0,5 µl.

Pastaba: Po kiekvieno įpurškimo švirkštą reikia keletą kartų perplauti heptanu.

Liepsnos jonizuojamo detektoriaus režimas turi atitikti 5.1 punktą.

Pastaba: Jis įkaitinamas kiekvienos darbo dienos pradžioje.

7. **Rezultatų įvertinimas ir matavimo sąlygų kontrolė**

Nelyginio acyl-c skaičiaus (2n + 1) trigliceridų smailių plotai sujungiami su atitinkamų žemesnių, turinčių lyginį acyl-c skaičių (2n) trigliceridų smailių plotais. Mažiau pakartojamos mažos C56 smailės nepriskaičiuojamos. Likusiųjų trigliceridų smailių plotas chromatogramoje, įskaitant cholesterolio smailę (greta C 24 smailės), yra dauginamas iš etaloninių riebalų (paskutinis kalibravimas) atitinkamų analizės duomenų pataisos koeficiento, ir visų smailių plotų suma prilyginama 100. Apskaičiuojamas C24, C26, C28, C30, C32, C34, C36, C38, C40, C42, C44, C46, C48, C50, C52, C54 trigliceridų ir laisvojo cholesterolio smailių plotų santykis su 100. Rezultatai išreiškiami masės procentais (g/100g).

Chromatogramos smailės ploto įvertinimui naudojamas integratorius, kuris nubrėžia nulinę liniją. Taip pat galima nulinės linijos reintegracija su optimizuotais integraciniais parametrais.

5 ir 6 pav. pateikti du trigliceridų chromatogramų pavyzdžiai. 5 pav. pavaizduota taisyklinga chromatograma, o 6 pav. vaizduojama atsitiktinė klaida tarp C50 ir C54 smailių, nes nulinė linija, palyginti su 5 pav., yra netaisyklinga. Tik naudojant integratorių, kuris nubrėžia nulinę liniją, yra didelė tikimybė pastebėti tokias klaidas ir jų išvengti.

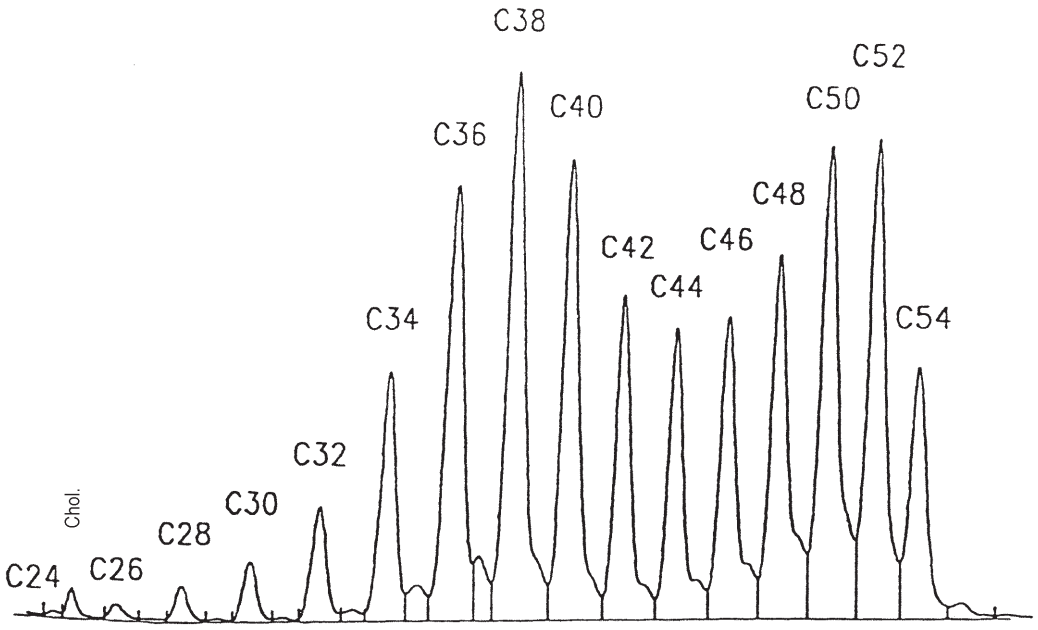

5 pav. Pieno riebalų trigliceridų chromatograma su teisingai nubrėžta nuline linija

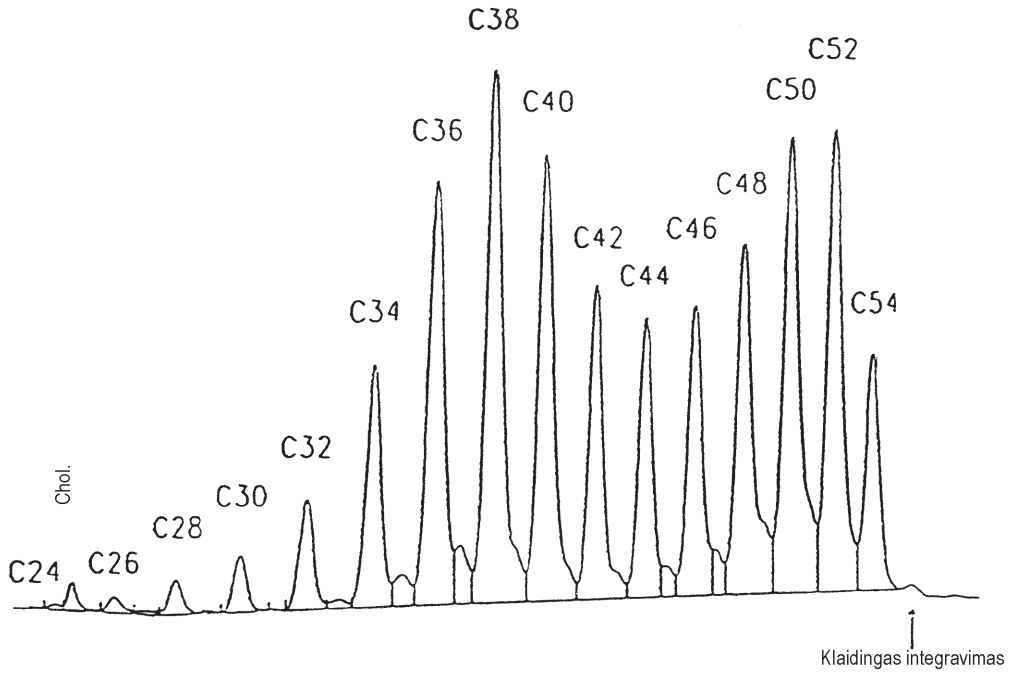

6 pav. Klaidingai integruota pieno riebalų chromatograma

Matavimo sąlygoms kontroliuoti 1 lentelėje parodytos žiemos pieno riebalų skirtingų trigliceridų vidutinės vertės ir standartiniai nuokrypiai (SD), gauti atlikus tų pačių riebalų 19 analizių.

1 lentelė: Pieno riebalų trigliceridų sudėtis

19 analizių standartinis nuokrypis (SD)

(g/100g)

Trigliceridas	Vidutinė vertė	SD
C24	0,04	0,004
C26	0,26	0,007
C28	0,66	0,020
C30	1,31	0,023
C32	2,92	0,030
C34	6,73	0,053
C36	12,12	0,030
C38	12,92	0,054
C40	9,70	0,019
C42	7,62	0,020
C44	7,35	0,025
C46	7,91	0,029
C48	9,09	0,048
C50	9,97	0,038
C52	7,76	0,042
C54	3,32	0,020

Esant didesniems santykiniams standartiniams nuokrypiams (RSD) nei nurodyta 1 lentelėje, chromatografijos atlikimo sąlygos nėra tinkamos ir reikia patikrinti tarpinę ar nešančiųjų dujų srautą. Smulkios tarpinės dalelės gali nusėsti ant stiklo vatos kolonėlės pradžioje arba kolonėlė yra nebetinkama naudoti dėl nusidėvėjimo, temperatūros poveikio ir t.t. (žr. 3 pav.).

8. **Kokybinis pašalinių riebalų nustatymas**

Pašalinių riebalų trigliceridams nustatyti buvo sudarytos formulės (2 lentelė) ir grynųjų pieno riebalų S ribos (3 lentelė), kuriuose gali kisti grynųjų pieno riebalų S vertės. Jei šios ribos viršijamos, daroma prielaida, kad yra pašalinių riebalų.

Tiksliausia formulė, padedanti nustatyti kiaulinių taukų priemaišą, yra, pvz., tokia:

$$6{,}5125 \cdot C26 + 1{,}2052 \cdot C32 + 1{,}7336 \cdot C34 + 1{,}7557 \cdot C36 + 2{,}2325 \cdot C42 + 2{,}8006 \cdot C46 + 2{,}5432 \cdot C52 + 0{,}9892 \cdot C54 = S \quad (1)$$

Pastaba. 755-iems pieno riebalų mėginiams nustatytas S pasikliovimo intervalas 97,96–102,04, esant visų grynųjų pieno riebalų pavyzdžių S verčių standartiniam nuokrypiui SD 0,39897, esant 99 % tikimybei.

Jei reikia ištirti nežinomos sudėties riebalų mėginį, tai ši formulė suteikia galimybę paprastomis priemonėmis, nenaudojant kompiuterio, įsitikinti, ar trigliceridų kiekio suma, čia pateikta su atitinkamais pataisos koeficientais, išeina už 97,96–102,04 intervalo ribų, ir jeigu taip, tai yra didelė pašalinių riebalų priemaišų tikimybė.

2 lentelėje pateiktos atitinkamos trigliceridų formulės pašalinių sojų, saulėgrąžų, alyvų, rapsų, sėmenų, kviečių gemalų, kukurūzų gemalų, medvilnės aliejaus, hidrogenizuotų žuvų taukų, kokoso ir palmių riešutų aliejaus, taip pat palmių aliejaus ir galvijų lajaus priemaišoms kokybiškai nustatyti.

Pašalinių riebalų trigliceridų sudėtis kinta, todėl atliekama iki keturių skirtingų to paties tipo trigliceridų matavimų. (Naudojant tuos pačius pašalinių riebalų tipus, įskaitoma „nepalankiausia“ nustatymo riba (žr. 4 lentelę).

Geri visų pašalinių riebalų nustatymo rezultatai gaunami pagal šią bendrąją formulę:

– 2,7575 · C26 + 6,4077 · C28 + 5,5437 · C30 – 15,3247 · C32 + 6,2600 · C34 + 8,0108 · C40 – 5,0336 · C42 + 0,6356 · C44 + 6,0171 · C46 = S

Skaičiavimai bet kokių pašalinių riebalų deriniui nustatyti pieno riebaluose parodė, kad, pvz., taikant 2 lentelėje nurodytą kiaulinių taukų formulę, kiaulinių taukų nustatymo riba yra nuo 2,7 %, bet taikant šią formulę kitiems riebalams, pvz., kokoso, palmių, palmių riešutų aliejui nustatyti, nustatymo riba yra atitinkamai nuo 26,8 %, 12,5 % ar 19,3 %, t.y. šių aliejų priemaiša gali būti nustatyta pagal kiaulinių taukų formulę tik tada, jeigu jų į pieno riebalus pridedama labai dideli kiekiai. Tai pasakytina ir apie kitas 2 lentelėje pateiktas formules.

2 lentelė. Trigliceridų formulės pašalinių riebalų priemaišoms nustatyti pieno riebaluose S vertės ir jo standartiniai nuokrypiai SD

Pašalinių sojų, saulėgrąžų, alyvų, rapsų, sėmenų, kviečių gemalų, kukurūzų gemalų, medvilnės aliejaus ir žuvų taukų nustatymo formulė:
2,0983 · C30 + 0,7288 · C34 + 0,6927 · C36 + 0,6353 · C38 + 3,7452 · C40 - 1,2929 · C42 + 1,3544 · C44 + 1,7013 · C46 + 2,5283 · C50 = S; SD = 0,38157

Pašalinių kokoso ir palmių riešutų aliejaus nustatymo formulės:
3,7453 · C32 + 1,1134 · C36 + 1,3648 · C38 + 2,1544 · C42 + 0,4273 · C44 + 0,5809 · C46 + 1,1226 · C48 + 1,0306 · C50 + 0,9953 · C52 + 1,2396 · C54 = S; SD = 0,11323

Pašalinių palmių aliejaus ir galvijų lajaus arba taukų nustatymo formulės:
3,6644 · C28 + 5,2297 · C30 - 12,5073 · C32 + 4,4285 · C34 - 0,2010 · C36 + 1,2791 · C38 + 6,7433 · C40 - 4,2714 · C42 + 6,3739 · C46 = S; SD = 0,81094

Pašalinių kiaulinių taukų nustatymo formulė:
6,5125 · C26 + 1,2052 · C32 - 1,7336 · C34 + 1,7557 · C36 + 2,2325 · C42 + 2,8006 · C46 + 2,5432 · C52 - 0,9892 · C54 = S; SD = 0,39897

Tiriant nežinomų riebalų mėginį (jei mėginyje yra pieno riebalų ir vienas iš (arba visų)14 pašalinių riebalų mišinys), taikomos visos 2 lentelėje pateiktos formulės ir bendroji formulė (2). Jei nors pagal vieną iš penkių formulių apskaičiuotos S vertės yra už 3 lentelėje pateiktų verčių ribų, tai daroma prielaida, kad mėginyje yra modifikuotų pieno riebalų. Pašalinių riebalų nustatymas piene, remiantis viena iš keturių formulių pagal 2 lentelę, neleidžia daryti išvados, kokių pašalinių riebalų pridėta.

3 lentelė. Pieno riebalų S ribos

Formulė pašaliniams riebalams nustatyti:	S–ribos
Sojų, saulėgrąžų, alyvų, rapsų, linų sėmenų, kviečių gemalų, kukurūzų gemalų, medvilnės aliejų, žuvų taukų	98,05–101,95
Kokoso ir palmių riešutų aliejų	99,42–100,58
Palmių aliejaus ir galvijų lajaus	95,90–104,10
Kiaulinių taukų	97,96–102,04
Bendroji formulė	95,68–104,32

4 lentelėje nurodytos įvairių pašalinių riebalų nustatymo ribos, kai tikimybė – 99 %. Pirmoje skiltyje pateiktos minimalios nustatymo ribos, taikant 2 lentelės formules, antroje skiltyje – bendrąją formulę. Vien pastarosios formulės pakanka nustatyti nežymius pašalinių riebalų kiekius. Taikant visas formules, nustatomi įvairių pašalinių riebalų deriniai. Pašalinių riebalų trigliceridų sudėties fliuktuacija neturi žymesnės įtakos nustatymo ribai.

4 lentelė. Pašalinių riebalų nustatymo ribos (%), esant tikimybei 99 %

Pašaliniai riebalai	Individuali formulė	Bendroji formulė
Sojų aliejus	2,1	4,4
Saulėgrąžų aliejus	2,3	4,8
Alyvų aliejus	2,4	4,7
Kokoso aliejus	3,5	4,3
Palmių aliejus	4,4	4,7
Palmių riešutų aliejus	4,6	5,9
Rapsų sėklų aliejus	2,0	4,4
Sėmenų aliejus	2,0	4,0
Kviečių gemalų aliejus	2,7	6,4
Kukurūzų gemalų aliejus	2,2	4,5
Medvilnės sėklų aliejus	3,3	4,4
Kiauliniai taukai	2,7	4,7
Jautiniai taukai	5,2	5,4
Hidrogenizuoti žuvų taukai	5,4	6,1

Pastaba. Tokiu būdu S ribos yra apskaiciuojamos tuomet, kai daroma prielaida, kad yra pašaliniu riebalu priemaiša arba nustatymo pagal individualias formules ribų viršijimas (r. 4 lentelę).

9. **Kiekybinis pašalinių riebalų nustatymas**

Pašalinių riebalų kiekiui X (%) apskaičiuoti pieno riebaluose yra taikoma ši formulė:

$$X(\%) = 100 \cdot \left|(100 - S)/(100 - S_F)\right|, \quad (3)$$

Šioje formulėje X reiškia nežinomų pašalinių riebalų arba pašalinių riebalų mišinio kiekį nežinomuose pieno riebaluose. S apskaičiuojamas į bendrąją formulę įrašius pašalinių riebalų ar pašalinių riebalų ir pieno riebalų mišinio trigliceridų analizės rezultatus. Jei pašaliniai riebalai nežinomi, tai nustatomos grynųjų pašalinių riebalų S vertės, į bendrąją formulę įrašius grynųjų pašalinių riebalų trigliceridų analizės rezultatus, ir apskaičiuojamas S vidurkis (S_F = 7,46). Geri kiekybiniai pašalinių riebalų nustatymo rezultatai gaunami pagal palmių aliejaus ir galvijų lajaus formulę (2 lentelė) ir S_F = 10,57.

Jei pašaliniai riebalai žinomi, tai į formulę (3) įrašomos S_F vertės, paimtos iš 5 lentelės, ir parenkama atitinkama pašalinių riebalų formulė apskaičiuoti S iš 2 lentelės.

5 lentelė. Įvairių pašalinių riebalų SF vertės

Pašaliniai riebalai	Sf
Sojų aliejus	8,18
Saulėgrąžų aliejus	9,43
Alyvų aliejus	12,75
Kokoso aliejus	118,13
Palmių aliejus	7,55
Palmių riešutų aliejus	112,32
Rapsų aliejus	3,30
Sėmenų aliejus	4,44
Kviečių gemalų aliejus	27,45
Kukurūzų gemalų aliejus	9,29
Medvilnės aliejus	41,18
Kiauliniai taukai	177,55
Jautiniai taukai	17,56
Žuvų taukai	64,12

10. **Metodo taikymo ribos**

Aprašytasis metodas taikomas pieno partijai ir yra paremtas pieno riebalų mėginių reprezentatyvumu.

Galimas specialus reprezentatyviojo mėginio tyrimas, jei mėginys sudarytas skirtingose šalyse pagal pirmiau nurodytas formules. Galimybės nustatymui galėtų būti labai geros, jeigu skirtingų šalių formulėse, kurios aprašytos šiame dokumente, būtų nustatytas reprezentatyvus pieno riebalų mėginių kiekis.

Ypač geros nustatymo sąlygos būtų sudarytos tada, jei skirtingose šalyse tokios formulės, kaip čia aprašyta, būtų sudarytos iš reprezentatyvaus pieno riebalų skaičiaus. Tokiu atveju, nereikia sudėtingų kompiuterinių programų, jei yra taikomi 2 lentelėje pateikti trigliceridų deriniai, o pataisos koeficientai yra nustatomi iš naujo, taikant mažiausių kvadratų metodą.

Taikant 3 lentelėje pateiktas S ribas, formules galima taikyti bendrai, esant ypatingoms šėrimo sąlygoms, pvz., jei šeriama nepakankamai arba pašarinėmis mielėmis, kalcio muilu. Tik esant ekstremalioms šėrimo sąlygoms (pvz., sušertas didelis kiekis aliejingų pašarų, kalcio muilų kartu su pašarų riebalais ir t.t.), pritaikius formules randama pieno riebalų modifikacija.

Pastaba. Viršijus ribinius dydžius ir darant prielaidą, kad gali būti modifikacija, frakcionuoti pieno riebalai iš esmės atpažįstami kaip nemodifikuoti riebalai. Pieno riebalų frakcijos su neįprasta pieno riebalų sudėtimi (pvz., kietoji frakcija, gaunama fizikiniais metodais esant aukštai (apie 30 °C) temperatūrai ir mažai išeigai arba naudojant ypatingas sąlygas CO_2 atmosferoje) identifikuojamos kaip modifikuoti riebalai.

Pieno riebalų frakcionavimą galima nustatyti taikant ir kitus metodus, pvz., diferencinę skanavimo kalorimetriją.

11. **Metodo tikslumas**

Metodo tikslumas nustatytas pagal pieno riebalus, taikant 2 lentelėje pateiktas formules ir 3 lentelėje – S ribų vertes.

11.1. Pakartojamumas

Skirtumas dviejų atskirų ir nepriklausomų S verčių, gautų tuo pat metų arba su nedidelėmis pertraukomis to paties analitiko, toje pačioje laboratorijoje, naudojant tą pačią įrangą ir identiškas medžiagas.

6 lentelė. Pakartojamumo (r) ribos, taikant skirtingas trigliceridų formules

Formulė pašaliniams riebalams nustatyti	r
Sojų, saulėgrąžų, alyvų, rapsų, sėmenų, kviečių gemalų, kukurūzų gemalų, medvilnės aliejų, žuvų taukų	0,67
Kokosų ir palmių riešutų aliejų	0,12
Palmių aliejaus ir jautinių taukų	1,20
Kiaulinių taukų	0,58
Bendroji	1,49

11.2. Atkuriamumas

Skirtumas dviejų atskirų ir nepriklausomų S verčių, gautų skirtingose laboratorijose dviejų analitikų, naudojant skirtingą įrangą ir identiškas medžiagas.

7 lentelė. Atkuriamumo ribos (R), taikant skirtingas trigliceridų formules

Formulė pašaliniams riebalams nustatyti	R
Sojų, saulėgrąžų, alyvų, rapsų, sėmenų, kviečių gemalų, kukurūzų gemalų, medvilnės aliejų, žuvų taukų	1,08
Kokosų ir palmių riešutų aliejų	0,40
Palmių aliejaus ir jautinių taukų	1,81
Kiaulinių taukų	0,60
Bendroji	2,07

11.3. **Leistinas nuokrypis**

Remiantis pakartojamumo (r) ir atkuriamumo (R) vertėmis, galima apskaičiuoti visų 3 lentelėje pateiktų S verčių leistinąjį nuokrypį (du analizės pakartojimai). Atitinkamos vertės pateiktos 8 lentelėje.

8 lentelė. Visų triglicerdidų formulių leistini nuokrypiai

Formulė pašaliniams riebalams nustatyti:	Ribos
Sojų, saulėgrąžų, alyvų, rapsų, sėmenų, kviečių gemalų, kukurūzų gemalų, medvilnės aliejų, žuvų taukų	97,43–102,57
Kokosų ir palmių riešutų aliejų	99,14–100,86
Palmių aliejaus ir jautinių taukų	94,91–105,09
Kiaulinių taukų	97,65–102,35
Bendroji	94,58–105,42

11.4. Rezultatų priimtinumas

Visi apskaičiuoti ir suapvalinti šimtųjų tikslumu C24, C26, C28 iki C54 trigliceridų kiekiai turi būti pakoreguoti taip, kad jų suma atitiktų 100.

Dviejų analizės pakartojimų rezultatai taikomi pakartojamumui patikrinti. Pakartojamumas laikomas priimtinu, jei absoliutus S verčių, apskaičiuotų pagal visas 5 trigliceridų formules, skirtumas tarp dviejų analizių neviršija pakartojamumo (r) ribų pagal 6 lentelę.

Kad būtų užtikrintos optimalios dujų chromatografijos sąlygos, ypač kolonėlės kokybė, 10 kartų pakartotų analizių metu apskaičiuotos pagal penkias trigliceridų formules maksimalios ir minimalios S vertės turi neviršyti X × r ribos, čia X = 1,58 (žr.: 10 analizės pakartojimų – žr. Literatūrą (16), ir r pakartojamumo ribas 6 lentelėje).

12. **Cituojami standartai**

DIN 10 336: 1994	Nachweis and Bestimmung von Fremdfetten in Milchfett anhand einer gaschromatographischen Triglyceridanalyse
IDF Standard 1C: 1987	Milk. Determination of Fat Content – Röse Gottlieb Gravimetric Method
IDF Standard 16C: 1987	Cream. Determination of Fat Content – Röse Gottlieb Gravimetric Method
IDF Standard 116A: 1987	Milk-Based Edible Ices and Ice Mixes. Determination of Fat Content – Röse Gottlieb Gravimetric Method
IDF Standard 22B: 1987	Skimmed Milk, Whey & Buttermilk. Determination of Fat Content – Röse Gottlieb Gravimetric Method.

13. **Literatūra**

1. Commission of the European Communities: Detection of foreign fats in milk fat by means of gas chromatographic triglyceride analysis, Doc. No VI/5202/90-EN, VI/2645/91.

2. Commission of the European Communities: Control of butter fat purity of 100 different samples of different feeding periods from 11 EEC countries; Doc. No VI/4577/93.

3. Commission of the European Communities: Consideration of results from the first, second, third, fourth, fifth and sixth EEC collaborative trial: Determination of triglycerides in milk fat: Doc. No VI/2644/91, VI/8.11.91, VI/l919/92, VI/3842/92, VI/5317/92, VI/4604/93.

4. Timms, R. E.: Detection and quantification of non-milk fat in mixtures of milk and non-milk fats. Dairy Research 47295-303 (1980).

5. Precht, D., Heine, K.: Nachweis von modifiziertem Milchfett mit der Triglyceridanalyse. 2. Fremdfettnachweis im Milchfett mit Hilfe von Triglyceridkombinationen, 41 406-410 (1986).

6. Luf, W., Stock, A., Brandl, E.: Zum Nachweis von Fremdfett in Milchfett über die Triglyceridanalyse. österr. Milchwirtsch. Wissensch. Beilage 5, 42 29-35 (1987).

7. Precht, D.: Bestimmung von pflanzlichen Fetten oder tierischen Depotfetten in Milchfett. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 42 143-157 (1989).

8. Precht, D.: Schnelle Extraktion von Milchfett. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 42 119-128 (1990).

9. Precht, D.: Schnelle gaschromatographische Triglyceridanalyse von Milchfett. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 42 139-154 (1990).

10. Precht, D.: Control of milk fat purity by gas chromatographic triglyceride analysis. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 43 (3) 219-242 (1991).

11. Precht, D.: Detection of adulterated milk fat by fatty acid and triglyceride analysis. Fat Sci. Technol. 93 538-544 (1991).

12. Precht, D.: Detection for foreign fat in milk fat. I. Qualitative detection by triacylglycerol formulae. II. Quantitative evaluation of foreign fat mixtures. Z. Lebensm. Unters. Forsch. 194 1-8, 107-114 (1992).

13. Precht, D.: Gas chromatography of triacylglycerols and other lipids on packed columns in CRC Handbook of Chromatography: Analysis of lipids, p. 123-138, Ed. K.D. Mukherjee, N. Weber, J. Sherma, CRC Press, Boca Raton (1993).

14. Precht, D., Molkentin, J.: Quantitative triglyceride analysis using short capillary columns, Chrompack News 4 16-17 (1993).

15. Molkentin, J., Precht, D.: Comparison of packed and capillary columns for quantitative gas chromatography of triglycerides in milk fat. Chromatographia 39 (5/6) 265-270 (1994).

16. Stange, K,: Angewandte Statistik, Erster Teil, Eindimensionale Probleme, Springer-Verlag, Berlin, P. 378 (1970).

III PRIEDAS

SVIESTO JUSLINIS VERTINIMAS

1. **Taikymo sritis**

Šios sviesto juslinio vertinimo procedūros tikslas nustatyti vienodą metodą, taikomą visose valstybės narėse.

2. **Apibrėžimai**

Juslinis vertinimas (analizė) produktui būdingų savybių tikrinimas jutimo organais.

Vertinimo komisija grupė atrinktų vertintojų, kurie vertinimo metu nebendrauja ir nedaro įtakos vienas kitam.

Vertinimas balais tai juslinis vertinimas, kurį atlieka vertinimo komisija, naudodama skaitmeninę skalę ir defektų nomenklatūrą.

Rūšiavimas vertinimu balais paremta kokybės klasifikacija.

Kontrolės dokumentai dokumentai, kuriuose registruojami atskirų produkto savybių įvertinimo balai ir galutinė išvada dėl produkto rūšies. (Šie dokumentai taip pat gali būti naudojami produkto cheminės sudėties rodikliams įrašyti).

3. **Laboratorija**

3.1. Būtina imtis priemonių, kad vertintojų darbui degustacinėje neturėtų įtakos išorės veiksniai.

3.2. Degustacinėje turi nebūti pašalinių kvapų. Patalpa turi būti lengvai valoma, o jos sienos šviesios spalvos.

3.3. Degustacinė ir jos apšvietimas turi būti tokie, kad neturėtų įtakos produkto vertinimui. Joje turi būti palaikoma reikiama temperatūra.

4. **Vertintojų atranka**

Vertintojai turi nusimanyti apie sviesto produktus ir gebėti rūšiuoti sviestą jutimo organais (jusle). Jų kompetenciją turi reguliariai (ne rečiau kaip kartą per metus) tikrinti kompetentinga institucija.

5. **Reikalavimai komisijai**

Vertintojų skaičius komisijoje turi būti nelyginis, bet ne mažesnis kaip trys. Dauguma jų turi būti kompetentingos institucijos darbuotojai arba įgalioti asmenys, nedirbantys pieno pramonėje.

6. **Kiekvienos charakteringos savybės vertinimas**

6.1. Juslinis vertinimas turi būti atliekamas pagal šias tris savybes: išvaizdą, konsistenciją ir skonį.

Išvaizdai priskiriami šie kriterijai: spalva, vizualiai matomas švarumas, pelėsių augimas ir vandens dispersija. Vandens dispersija tikrinama pagal *IDF-Standard 112A:1989*.

Konsistencijai priskiriami šie kriterijai: kietumas ir tepumas.

Sviesto konsistencijai įvertinti gali būti taikomi fizikiniai metodai. Komisija numato ateityje šiuos metodus suvienodinti.

Skoninėms savybėms priskiriama: skonis ir kvapas.

Dideli nuokrypiai nuo rekomenduojamos temperatūros trukdo patikimai įvertinti konsistenciją, skonį ir kvapą. Temperatūra yra pirmaeilės svarbos sąlyga.

6.2. Kiekviena charakteringa savybė turi būti vertinama atskirai. Balai skiriami pagal 1-ąją lentelę.

6.3. Vertintojai, norėdami pasiekti vertinimo vienodumo, prieš pradėdami tikrinamų mėginių vertinimą, kartu gali įvertinti vieno ar kelių etaloninių mėginių išvaizdą, konsistenciją, skonį ir kvapą.

6.4. Priėmimui būtinas vertinimas balais:

	Maksimalus	Būtinas
Išvaizda	5	4
Konsistencija	5	4
Skonis ir kvapas	5	4

Kai nesurenkamas būtinas balų skaičius, pateikiamas defekto apibūdinimas. Į kontrolės dokumentą įrašomi kiekvieno vertintojo už kiekvieną charakteristiką duoti balai. Produktas yra priimamas arba atmetamas remiantis daugumos sprendimu. Atvejai, kai atskirų vertintojų kiekvienos produkto savybės vertinimas balais skiriasi daugiau kaip kitų, neturėtų būti dažni (ne dažniau kaip kartą per 20 mėginių). Priešingu atveju, komisijos pirmininkas turi tikrinti komisijos kompetenciją.

7. **Priežiūra**

Komisijos pirmininkas, kuris turi būti oficialus kompetentingos institucijos darbuotojas, atsako už visą procedūrą. Jis privalo užpildyti kontrolinius dokumentus pagal atskirus vertinimus ir patvirtinti, ar produktas priimtas, ar atmestas.

8. **Mėginių ėmimas ir mėginių paruošimas**

8.1. — Pageidautina, kad mėginių identifikavimas vertinimo metu būtų užslaptintas taip, kad nebūtų jokio šališkumo.

— Tai turi padaryti komisijos pirmininkas prieš vertinimą, nedalyvaujant kitiems komisijos nariams.

8.2. Kai juslinis vertinimas atliekamas šaltoje saugykloje, mėginiai imami sviesto grąžtu. Jeigu juslinis vertinimas atliekamas kitoje vietoje, imamas ne mažesnis kaip 500 g mėginys.

8.3. Vertinimo metu sviesto temperatūra turi būti nuo 10° C iki 12° C. Didesnių temperatūros svyravimų turi būti vengiama visomis priemonėmis.

9. **Nomenklatūra**

Nurodyta 2 lentelėje.

1 lentelė. Sviesto juslinis vertinimas

Išvaizda			Konsistencija			Skonis ir kvapas		
Balai	Nr. [1]	Charakteristika	Balai (kokybės klasė)	Nr. [1]	Charakteristika	Balai (kokybės klasė)	Nr. [1]	Charakteristika
5		*Labai gera* ideali *aukščiausios kokybės* (absoliučiai grynas, puikus aromatas)	5		*Labai gera* ideali *aukščiausios kokybės* (gerai tepasi)	5		*Labai gera* idealus *aukščiausios kokybės* (absoliučiai grynas, puikus aromatas)
4		*Gera* [2] nėra akivaizdžių defektų	4		*Gera* [2]	4		*Geras* [2]
				17	kieta			Nėra akivaizdžių defektų
				18	minkšta			
3		*Patenkinama (nedideli defektai)*	3		*Patenkinama (nedideli defektai)*	3		*Patenkinamas (nedideli defektai)*
	1	išsiskyrusi (laisva) drėgmė		14	trapi, biri, puri		21	negrynas
	2	nevienoda (dviejų spalvų		15	kaip tešla, tąsi, gliti		22	pašalinis skonis ir kvapas
	3	matosi sluoksniai, dryžiai		16	lipni		25	rūgštus
	4	marga, marmurinė		17	kieta		27	virinimo, svilesių prieskonis ir kvapas
	5	dėmėta		18	minkšta			
	6	išsiskyrę skysti riebalai					33	pašarų prieskonis
	7	per sodri spalva					34	apkartęs, kartus
	8	silpnos struktūros					35	persūdytas
2		*Prasta (akivaizdūs defektai)*	2		*Prasta (akivaizdūs defektai)*	2		Prastas (akivaizdūs defektai)
	1	išsiskyrusi (laisva) drėgmė		14	trapi, biri, puri		21	negrynas
	3	matosi sluoksniai, dryžiai		15	kaip tešla, tąsi, gliti		22	pašalinis skonis ir kvapas
	4	marga, marmurinė		16	tąsi, lipni		23	senstelejęs
	5	dėmėta		17	kieta		25	rūgštus
	6	išsiskyrę skysti riebalai		18	minkšta		32	oksidacijos, metalo prieskonis
	10	pašalinės medžiagos						
	11	matosi pelėsių					33	pašarų prieskonis
	12	matosi neištirpusi druska					34	apkartęs, kartus
							35	persūdytas
							36	paduseęs, puvėsių prieskonis
							38	chemikalų prieskonis
1		*Labai bloga (akivaizdūs defektai)*	1		*Labai bloga (akivaizdūs defektai)*	1		*Labai blogas (akivaizdūs defektai)*
	1	išsiskyrusi (laisva) drėgmė		14	trapi, biri, puri		22	pašalinis skonis ir kvapas
	3	matosi sluoksniai, dryžiai		15	kaip tešla, tąsi, gliti		24	sūrio, varškės prieskonis
	4	marga, marmurinė		16	lipni		25	rūgštus
	5	dėmėta		17	kieta		26	mielių prieskonis
	6	išsiskyrę skysti riebalai		18	minkšta		28	pelėsių prieskonis
	7	per sodri spalva					29	aitrus, apkartęs
	9	grūdėta					30	aliejaus, žuvies prieskonis
	10	pašalinės medžiagos					31	lajaus prieskonis
	11	matosi pelėsių					32	oksidacijos, metalo prieskonis
	12	matosi neištirpusi druska						
							34	apkartęs, kartus
							36	paduseęs, puvėsių prieskonis
							37	salyklo prieskonis
							38	chemikalų prieskonis

[1] 2 lentelė.
[2] defektai, paminėti prie charakteristikos „gera“, yra labai nedideli nukrypimai nuo idealios.

2 lentelė. Sviesto defektų nomenklatūra

I. *Išvaizda*

1. Išsiskyrusi (laisva) drėgmė
2. Nevienoda (dviejų spalvų)
3. Matosi sluoksniai, dryžiai
4. Marga, marmurinė
5. Dėmėta
6. Išsiskyrę skysti riebalai
7. Per sodri spalva
8. Silpna (atvira) struktūra
9. Grūdėta
10. Pašalinės medžiagos
11. Matosi pelėsių
12. Matosi neištirpusi druska

II. *Konsistencija*

14. Trapi, biri, puri
15. Kaip tešla, tąsi, gliti
16. Lipni
17. Kieta
18. Minkšta

III. *Skonis ir kvapas*

20. Be skonio
21. Negrynas ([1])
22. Pašalinis skonis
23. Senstelėjęs
24. Sūrio, varškės prieskonis
25. Rūgštus
26. Mielių prieskonis
27. a) virinimo prieskonis
    b) svilėsių prieskonis
28. Pelėsių prieskonis
29. Aitrus, apkartęs
30. Aliejaus, žuvies prieskonis
31. Lajaus prieskonis
32. a) oksidacijos prieskonis
    b) metalo prieskonis
33. Pašarų prieskonis
34. Kartus
35. Persūdytas
36. Paduseęs, puvėsių prieskonis
37. Salyklo prieskonis
38. Chemikalų prieskonis

([1]) Šis apibūdinimas turėtų būti vartojamas kaip galima rečiau, ir tiktai tada, kai defekto negalima apibūdinti tiksliau.

IV PRIEDAS

MĖGINIŲ ĖMIMAS CHEMINEI BEI MIKROBIOLOGINEI ANALIZEI IR JUSLINIAM ĮVERTINIMUI

1. Cheminė ir mikrobiologinė analizė

Sviesto kiekis (kg)	Mažiausias mėginių skaičius (> 100 g)
≤ 1 000	2
> 1 000 ≤ 5 000	3
> 5 000 ≤ 10 000	4
> 10 000 ≤ 15 000	5
15 000 ≤ 20 000	6
> 20 000 ≤ 25 000	7
> 25 000	7 + 1 kiekvienam 25 000 kg kiekiui arba jo daliai

Mėginiai mikrobiologinei analizei paimami aseptiškai.

Iš penkių ar mažiau 100 g mėginių kruopščiai išmaišius galima sudaryti jungtinį mėginį.

Mėginiai paimami atsitiktine tvarka iš įvairių pasiūlyto kiekio dalių (luitų) ir tiriami prieš sviesto įvežimą į intervencinės agentūros nurodytą šaldymo saugyklą arba jį įvežant.

Jungtinio sviesto mėginio ruošimas (cheminė analizė):

a) švariu sausu sviesto grąžtu arba kitu panašiu įrankiu iš luito vidurio paimama mažiausiai 30 g sviesto ir įdedama į mėginio paėmimo indą. Jungtinis mėginys turi būti užplombuojamas ir siunčiamas į laboratoriją tyrimui;

b) laboratorijoje jungtinis mėginys tame pačiame neatidarytame inde šildomas iki 30 °C ir dažnai purtomas tol, kol gaunama vienalytė, taki, kietų gabaliukų neturinti emulsija. Turėtų būti užpildyta nuo pusės iki dviejų trečdalių indo tūrio.

Iš vieno gamintojo intervencijai pasiūlyto sviesto per metus imami du mėginiai ne pieno riebalams nustatyti ir vienas mėginys atsekamosioms medžiagoms nustatyti.

2. Juslinis vertinimas

Sviesto kiekis (kg)	Mažiausias mėginių skaičius
1 000 ≤ 5 000	2
> 5 000 ≤ 25 000	3
> 25 000	3 + 1 kiekvienam 25 000 kg kiekiui arba jo daliai

Mėginiai paimami atsitiktine tvarka iš įvairių pasiūlyto kiekio dalių (luitų) praėjus 30-45 dienų po sviesto perėmimo ir įvertinami balais.

Kiekvienas mėginys turi būti įvertintas atskirai pagal III priedą. Mėginių ėmimo ir jų įvertinimo kartoti negalima.

3. Rekomendacijos, kurių reikia laikytis, jei mėginiuose rasta defektų:

a) cheminė ir mikrobiologinė analizė:

— jei tiriami vienetiniai mėginiai, leidžiamas vienas defektas viename iš 5–10 mėginių arba po vieną defektą dviejuose iš 11–15 mėginių. Jei mėginyje rastas defektas, iš abiejų mėginio, kuriame rastas defektas, pusių paimami du nauji mėginiai ir tiriamas tas rodiklis. Jei nei vienas iš šių mėginių neatitinka specifikacijos, iš pasiūlyto sviesto kiekio atmetamas visas sviesto kiekis, esantis tarp pradinių dviejų mėginių, paimtų iš abiejų mėginio, kur buvo rastas defektas, paėmimo pusių.

Kiekis, kuris turi būti atmetamas, jei naujame mėginyje rastas defektas:

— jei ištyrus jungtinius mėginius randamas vieno rodiklio defektas, iš pasiūlyto sviesto kiekio turi būti atmetamas kiekis, iš kurio buvo paimtas bendrasis mėginys. Prieš imant mėginius atsitiktine tvarka, sviesto kiekis, atitinkantis vieną jungtinį mėginį, gali būti nustatytas pasiūlytą kiekį suskirstant į dalis;

b) juslinis įvertinimas:

jei mėginio juslinio vertinimo rodikliai yra neigiami, iš pasiūlyto sviesto kiekio turi būti atmetamas kiekis, esantis tarp dviejų gretimų mėginių iš abiejų jo pusių;

c) jei nustatomi juslinių ir cheminių arba mikrobiologinių rodiklių defektai, visas kiekis yra atmetamas.

V PRIEDAS

NACIONALINĖ KOKYBĖS KLASĖ

— „beurre de laiterie; qualité extra; melkerijboter, extra kwaliteit“ – Belgijoje pagaminto sviesto,

— „*smør af første kvalitet*“ – Danijoje pagaminto sviesto,

— „*Markenbutter*“ – Vokietijoje pagaminto sviesto,

— „*pasteurisé A*“ – Prancūzijoje pagaminto sviesto,

— „*Irish creamery butter*“ – Airijoje pagaminto sviesto,

— „pagamintas tik iš grietinėlės, perdirbtos taikant centrifugavimą ir pasterizavimą“ – Italijoje pagaminto sviesto,

— „*Marque Rose*“ arba „*Beurre de première qualité*“ – Liuksemburge pagaminto sviesto,

— „*Extra kwaliteit*“ – Nydelanduose pagaminto sviesto,

— „*Extra selected*“ – Didžiojoje Britanijoje pagaminto sviesto ir „*premium*“ – Šiaurės Airijoje pagaminto sviesto,

— „pagamintas tik iš grietinėlės, perdirbtos taikant centrifugavimą ir pasterizavimą“ – Graikijoje pagaminto sviesto,

— „pagamintas tik iš pasterizuoto karvių pieno arba grietinėlės“ – Ispanijoje pagaminto sviesto,

— „pagamintas tik iš pasterizuoto karvių pieno arba grietinėlės“ – Portugalijoje pagaminto sviesto,

— „*Teebutter*“ – Austrijoje pagaminto sviesto,

— „perinteinen meijerivoi/traditionellt mejerismör“ – Suomijoje pagaminto sviesto,

— „*svenskt smör*“ – Švedijoje pagaminto sviesto.